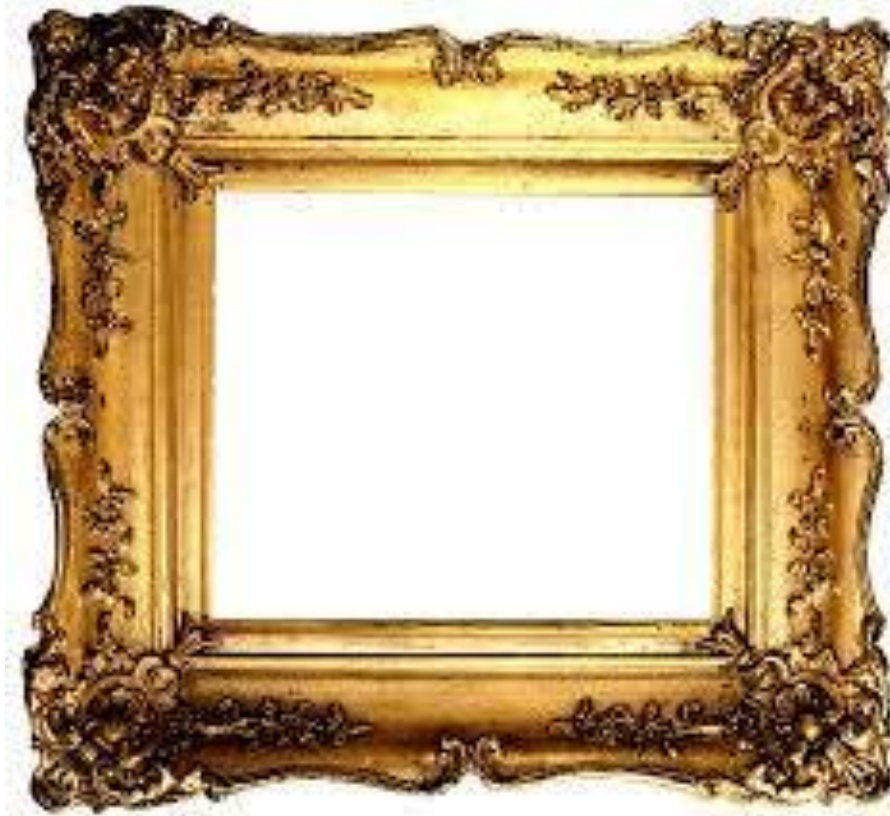


“Kunst, zei ze”

Satirisch blijspel in 3 bedrijven
voor 3 dames en 4 heren

door © Luc van Balberghe



Opvoeringsvergunning en auteursrechten
uitsluitend te regelen via
luc.van.balberghe@telenet.be

Beste toneelvrienden,

Fijn dat je deze toneelbrochure wilt lezen. Wellicht ontdek je een nieuw, gepast stuk dat je graag zult regisseren, spelen, aanraden...

Wat doe je dan?

Je vraagt een **opvoeringsvergunning** aan de auteur via zijn e-mailadres: luc.van.balberghe@telenet.be .

Bij de aanvraag geef je tegelijk volgende informatie:

- voorziene data van de voorstellingen
- naam/adres en maximum capaciteit van de zaal
- naam van de toneelvereniging
- naam van de regisseur

Indien hetzelfde stuk niet rond dezelfde tijd in die omgeving door een ander gezelschap gespeeld wordt, krijg je normaal gezien onmiddellijk een opvoeringsvergunning. Is dat wel het geval, heeft de eerste aanvrager een vetorecht en moet je in het slechtste geval een jaartje wachten.

Samen met de opvoeringsvergunning krijg je ook het bedrag van de verschuldigde **auteursrechten** voor de

tekst meegedeeld. Dit bedrag dient dan uiterlijk 3 weken voor de première gestort te worden op de rekening van de auteur. Geen enkele organisatie is gemachtigd om in naam van de auteur auteursrechten te innen. Gezien de rechtstreekse contacten tussen toneelkring en auteur zullen de auteursrechten altijd lager zijn dan wanneer ze aan een inningsorganisme betaald moeten worden.

Omdat een toneelstuk een levend iets is, wordt door de auteur nog geregeld gesleuteld aan bestaande teksten. Een toneelbrochure geeft daarom een vrij goed beeld van het stuk, maar als je beslist om het op te voeren, vraag dan steeds de laatste versie aan. De bezetting blijft meestal onveranderd, maar de speelduur kan iets langer zijn, sommige situaties of uitspraken geactualiseerd en de karakters iets meer uitgediept.

Een elektronische leesbrochure kan je gratis aanvragen bij de auteur. Voor de opvoering moeten geen boekjes aangekocht worden. De opvoeringsvergunning impliceert tegelijk het recht om zoveel prints te maken als nodig voor de acteurs/actrices, regisseur, souffleur en technische ploeg.

Veel leesgenot!

Korte inhoud

Lusse Luimans is kunstschilder. Hij schildert bloemstukken, stillevens en landschappen. Veel erkenning krijgt hij niet. Op een dag probeert hij iets abstracts. Op dat ogenblik wordt hij ontdekt door de 'kunstpaus' Jean Modist. Die geraakt helemaal in vervoering, publiceert over de kunstenaar in toonaangevende tijdschriften, richt exposities in. Luimans wordt wereldberoemd en collectioneurs betalen immense kapitalen voor zijn werk. Vooral voor dat ene, 'De Eerlijkheid'.

Tot een Arabische sjeik, een rijke douairière en het Louvre ontdekken dat ze elk hetzelfde schilderij bezitten. De rechter zal moeten uitspraak doen over de echtheid en welke twee de vervalsingen zijn...

Is dit stuk een blijspel, misschien wel een klucht? Een thriller? Een vlijmscherpe satire op de keizers-zonder-kleren van de kunstwereld? Of is het dat alles tegelijk?

In elk geval, een toneelstuk dat sterk genoeg is om elk publiek gedurende 100 minuten te boeien én te amuseren.

Luc van Balberghe

Personages

- **Lusse Luimans:** kunstschilder.
- **Sirene:** jong meisje, naaktmodel
- **Mijnheer Albert:** huisbaas die de zolder van zijn woning verhuurt als schildersatelier; beroepshalve is hij suppoost in het Museum voor Schone Kunsten.
- **Jean Modist:** organisator van tentoonstellingen, kunstpaus
- **Faisal El Schlah-pe-ouas:** rijke Arabische sjeik, kunstverzamelaar. Spreekt met licht Arabisch accent.
- **Barones Eufrasia van Lektmeliptje tot Krabantgat:** adellijke kunstverzamelaarster. Spreekt met licht Frans accent.
- **Voorzit(s)ter van de rechtbank:** man of vrouw; indien gespeeld door een actrice, volg de tekst tussen [rechte haakjes]

Locatie en decor

De locatie staat telkens bij het begin van elk bedrijf/tafereel aangegeven. Het decor bestaat uit afhangende zwarte doeken, zetstukken en de juiste belichting.

EERSTE BEDRIJF

(Het toneel geeft een inkijk in een armoedige zolderkamer die als schildersatelier is ingericht. Er ligt een stoel op de grond, er staat een tafel met veel rommel. Tegen de wanden staan canvassen. In het midden bevindt zich een stevige schildersezal. Daarop staat een groot canvas.

Over de ezal en het canvas hangt een ruwe deken die het doek bedekt. Vooraan staat een versleten ligbank. Ezal en bank staan met de rug naar het publiek.

Wanneer het doek opgaat, zijn Lusse en Sirene aan het eten. Ze eten samen uit één sardienenblikje, met een stuk stokbrood. Ze drinken goedkope, rode wijn uit plastic bekertjes. Sirene draagt alleen een korte kamerjas.)

SIRENE: Je bent zo stil?

LUSSE: Vind je?

SIRENE: Ja.

LUSSE: (...)

SIRENE: Je zegt niets.

LUSSE: Er wordt al te veel gepraat.

SIRENE: Is dat zo?

LUSSE: De mensen tateren er maar op los.

SIRENE: Ja, mensen doen dat nu eenmaal.

LUSSE: Zomaar?

SIRENE: Ja. Is toch gezellig?

LUSSE: Pffff...

SIRENE: Vind jij van niet dan?

LUSSE: Als je niets te zeggen hebt, kan je beter zwijgen.

SIRENE: Zoals jij?

LUSSE: Ik schilder...

SIRENE: Niet iedereen kan schilderen.

LUSSE: Neen. En dan kletsen ze maar?

SIRENE: Mensen drukken zich uit.

LUSSE: Ze zeveren te veel...

SIRENE: Kunstenaars zijn meestal stiller dan andere mensen.

LUSSE: Gelukkig.

SIRENE: Behalve operazangers, natuurlijk. (*Zingt*) Valenciaaaaa....
Alle venten zonder centen zitten in de cinemaaaaa....
Laaaaalalalalaaaa... Die kunnen niet stil zijn. Hun kunst is juist zo
luid mogelijk.

LUSSE: Zingen is niet tateren.

SIRENE: Neen, maar toch bijna. (...) Ik vraag me af, is iedereen
niet een beetje kunstenaar?

LUSSE: ik denk van wel.

SIRENE: Je hebt kunstschilders, beeldhouwers, dichters,
componisten, balletdansers...

LUSSE: En het publiek.

SIRENE: Ja, maar die scheppen niet.

LUSSE: Die genieten.

SIRENE: Dus zijn dat geen kunstenaars.

LUSSE: Ze kunnen een andere kunst beoefenen dan degene die
ze bewonderen.

SIRENE: Of helemaal geen kunst?

LUSSE: Jawel. De kunst van het genieten.

SIRENE: Is dat ook al een kunst?

LUSSE: De genietende kunst is even persoonlijk als de scheppende.

SIRENE: Kan je daar ook geld mee verdienen?

LUSSE: Geld? Geld! Wat heeft geld nu met kunst te maken?

SIRENE: Een mens moet toch eten?

LUSSE: We eten toch?

SIRENE: Ja, elk twee sardientjes en een brok brood.

LUSSE: Kijk es aan: Twéé sardientjes nog wel! Er zijn mensen die zelfs geen graat hebben om af te peuzelen.

SIRENE: Dat zijn dan de genietende kunstenaars, wellicht?

LUSSE: Komaan, laat ons aan het werk gaan. Kleed je uit, ga op de bank liggen en ik zoek mijn borstel.

(Sirene begint zich uit te kleden en gaat op de bank liggen. De regisseur en de actrice bepalen in samenspraak of dit uitkleden en poseren suggestief of expliciet gebeuren. Lusse neemt zijn palet en een brede (12 cm) borstel. Hij bekijkt eerst Sirene van ver, dan van nabij, dan weer van veraf en ten slotte van héél dichtbij. Dan stapt hij geïnspireerd naar het canvas en begint met zijn verfborstel er ruw op tekeer te gaan.)

SIRENE: Lig ik goed zo?

LUSSE: Ja.

SIRENE: Gisteren lag ik anders.

LUSSE: Geen idee.

SIRENE: Ik dacht dat mijn linkerbeen meer gestrekt was. Nu liggen mijn knieën dicht bij elkaar.

LUSSE: Blijf maar liggen. Het is goed zo.

SIRENE: En mijn arm achter mijn hoofd... Moet dat echt? Op den duur begint dat pijn te doen aan mijn schouder...

LUSSE: Je moet iets over hebben voor de kunst.

SIRENE: Hooo Lusse,... ik heb àlles over voor jou!

LUSSE: Blijf dan zo maar liggen.

SIRENE: Maar mijn schouder... Mag ik die arm niet voor mijn borsten houden? Het is toch mooier als je mijn tepels nét niet ziet? Of alleen maar de aanzet? En dat je je fantasie kunt laten werken...

LUSSE: Laat mij nu maar werken.

(...)

SIRENE: Je gebruikt zo'n grove borstel?

LUSSE: Ja.

SIRENE: Ik dacht zo... Als je mij schildert... dat je dan alleen maar fijne penseeltjes zou gebruiken.

LUSSE: Soms moet je er eens met de grove borstel doorgaan.

SIRENE: Ja, maar ik vraag me toch af hoe je mijn ogen, mijn haren, de poriën in mijn huid gaat schilderen. De haren van die borstel zijn toch veel te lang?

LUSSE: Dat is artistiek. Vroeger hadden de schilders lange haren, nu de borstels.

SIRENE: *(lacht)*

LUSSE: En blijf nu even stil, met al jouw getater. Je beweegt te veel.

SIRENE: Ja, Lusse...

(Lusse schildert nog even voort met ruwe streken op het doek. Zijn werkwijze benadert de action painting. Af en toe komt hij van achter de schildersezels tevoorschijn om zijn model eens goed te bekijken.)

LUSSE: Strek je heen eens, iets meer naar buiten draaien. En je hoofd naar achter. Ja zo, maar een beetje meer schuin. Je blik is naar omhoog gericht. *(Hij gaat tot bij Sirene en duwt haar in de*

houding die hij precies wil) Jaaaa, nu is het goed! Zo karaktervol. Helemaal jij! Dat wil ik op mijn doek!

(...)

SIRENE: Heb je er nog veel werk aan, Lusse?

LUSSE: Ik werk niet. Ik creëer.

SIRENE: Ik lig hier al enkele dagen te poseren. Jij schildert met alle macht. En ik heb 't gevoel dat het niet vooruit gaat...

LUSSE: Het wordt mijn meesterwerk!

SIRENE: Hoe komt het dat je ineens naar levend model begint te schilderen?

LUSSE: Alles kan levend zijn.

SIRENE: Ja, maar tot nu toe schilderde je alleen bloemen, stillevens en landschappen?

LUSSE: Daar kijken de mensen niet meer van op. Dus probeer ik nu iets anders.

SIRENE: Wanneer is het klaar?

LUSSE: Een schilderij is klaar wanneer het klaar is.

SIRENE: Dat bepaal jij toch?

LUSSE: Neen, het kunstwerk maakt zichzelf. Het gebruikt alleen maar mijn hand om de borstel vast te houden. En laat nu je arm wat zakken. Ja, tot voor je borsten. Tot ik alleen maar de bovenste rand van je tepel zie. Suggestiever, een beetje verlegen... Ja, mooi zo!

SIRENE: Welke tieten zie jij 't liefste, Lusse? Die dikke zwarte, die puntige roze, of de platte pannenkoeken?

LUSSE: Waarom zou ik tieten graag zien? Ik schilder ze. Is dat al niet genoeg?

SIRENE: Winden ze je dan niet op?

LUSSE: Soms wel.

SIRENE: En welke dan?

LUSSE: Pfffff,... degene die mij verlangend aankijken!

SiRENE: Hooo, dat heb je mooi gezegd!

LUSSE: He, niet bewegen. Houd je blik omhoog!

(...)

SIRENE: Lusse, duurt het nog lang?

LUSSE: Zolang als 't moet.

SIRENE: Ik heb het koud. Straks loop ik nog een longontsteking op.

LUSSE: Dat zit alleen maar tussen je oren.

SIRENE: Neen, ik voel het over heel mijn lijf.

LUSSE: Laat je innerlijk spreken. Denk aan de kunst. Vergeet dat je 't koud hebt..

SIRENE: Ik kan het niet laten. Ik begrijp dat je geen geld hebt om het hier te verwarmen, maar laat me dan tenminste kleren aantrekken. Ik lig al de hele tijd in mijn blootje...

LUSSE: Wacht! Ik los het op! *(Hij legt zijn borstel opzij, kijkt even rond in het atelier, rommelt tussen enkele afgewerkte schilderijen en haalt er eentje uit. Het is een doek dat egaal vermiljoen rood is geschilderd. Hij trekt een stoel dichterbij en zet het schilderij erop, vlak voor Sirene)* Ziezo. Denk dat het een kachel is. Roodgloeiend. Je kunt je verwarmen. En blijf nu rustig liggen. Ik wil voortwerken.

(Er wordt op de deur geklopt)

LUSSE: Wat nu weer? Ik wil niet gestoord worden tijdens mijn werk! *(Meneer Albert komt voorzichtig binnen)*

ALBERT: Meneer Lusse, mag ik even storen?...

LUSSE: Je doet het al!

ALBERT: Ik wou je even spreken...

(Sirene trekt snel haar kamerjas aan)

LUSSE: *(legt ondertussen opnieuw het deken over zijn canvas)*
Meneer Albert, je bent vorige week al naar de huur komen vragen. Ik geef toe, ik had het geld niet. Ik beloofde je dat ik je de volgende week zou betalen. Maar ik heb het geld nog niet. Je kunt me toch niet weggagen van deze zolderkamer voor een paar duiten?

ALBERT: Meneer Lusse...

LUSSE: Meneer Albert, straks of morgen of volgende week of zo, dan verkoop ik een schilderij en dan kan ik je maanden vooruit betalen. Zo gaat dat bij kunstschilders. De grootste artiesten hebben in hun beginperiode zo geleefd. Maar zij kregen kansen. En uitstel van betaling. Zij wel.

ALBERT: Maar meneer Lusse...

LUSSE: En jij blijft maar aandringen, terwijl je weet dat ik geen geld heb.

ALBERT: Ik wou zeggen...

LUSSE: 't Is al goed! Neem maar een schilderij mee. Kies er zelf maar eentje uit. Er staan er hier genoeg. Maar dan wil ik je niet meer horen schooien, meneer Albert. Wel? Waarop wacht je? Dit is de kans van je leven. Over enkele jaren zijn ze miljoenen waard!

SIRENE: Maar laat die mens nu toch eens uitspreken, Lusse! Maak je toch niet zo druk. Zijn probleem is groter dan het jouwe?

LUSSE: Waar bemoei jij je mee? Zijn probleem groter dan het mijne?

SIRENE: Haja, jouw probleem is dat je geen geld hebt om aan hem te geven en zijn probleem is dat hij geld moet krijgen maar het niet krijgt.

ALBERT: Ik kwam eigenlijk helemaal niet voor de huur, vandaag...

LUSSE: Oef!

SIRENE: Zie je wel!

ALBERT: Ik heb goed nieuws voor u, meneer Lusse.

LUSSE: Voor de verandering. Laat eens horen, meneer Albert?

ALBERT: Wel, je weet waar ik werk? Ik ben al meer dan 30 jaar suppoost in 't Museum voor Schone Kunsten. Zaalwachter, zoals ze zeggen. Veel moet ik daar niet doen. Vooral aanwezig zijn. En ervoor zorgen dat de bezoekers de schilderijen niet aanraken.

SIRENE: Ha neen, want dan gaat het alarm af. Toetaa-toetaa! Zoals een ambulance...

ALBERT: Neen, zo erg is het niet. Maar het is toch een fel geluid. Dat hebben we dus liever niet.

LUSSE: En?

ALBERT: Ik doe er dus niet zo veel, maar ik zie er wel veel mensen. Mensen die gewichtig doen en veel van kunst kennen. Ook veel mensen die gewichtig doen en niets van kunst kennen. En natuurlijk kunstenaars zelf. Die komen kijken van wie er wel een werk hangt en waarom van hen niet.

LUSSE: Van mij hangt er in elk geval geen. Dat weet ik zeker.

ALBERT: Nog niet, meneer Lusse. Maar dat kan nog komen.

SIRENE: Ga jij daarvoor kunnen zorgen, meneer Albert? Dat zou goed zijn om...

LUSSE: ...om de huur te kunnen betalen bijvoorbeeld.

ALBERT: Ik wil het vandaag eens niet over de achterstallige huur hebben, meneer Lusse. Maar over één van de bezoekers die er onlangs was. Ik herkende hem direct. Van TV, he! Ik knikte vriendelijk goedendag, hij groette mij terug. Omdat hij heel lang naar een paar schilderijen bleef kijken, begon ik hem wat uitleg te geven. Die man kent er natuurlijk meer van dan een eenvoudige suppoost zoals ik, maar goed... Zo geraakt een mens eens in gesprek met een bekende persoon, dacht ik.

SIRENE: En wie was dat dan, meneer Albert?

ALBERT: Het was... Jean Modist! Jaja, dé Jean Modist van televisie. De kunstpaus!

LUSSE: Ik kijk niet naar televisie. Ik heb er zelfs geen. Kan dat niet betalen.

ALBERT: Maar je hebt er toch zeker al van gehoord? Wie kent hem niet?

LUSSE: Ja, nogal een arrogant man. Denkt dat hij 't warm water uitvond omdat hij een keertje op zijn handen pieste.

ALBERT: Dat is wel waar, meneer Lusse, maar hij kent iedereen in de kunstwereld. Zelfs in het buitenland. En hij heeft er veel te zeggen.

LUSSE: En?

ALBERT: Ik heb met hem over jou gesproken. Ik zei hem dat ik het huis van mijn ouders geërfd heb, maar dat het te groot is voor mij alleen. Dat ik daarom de zolder verhuur aan een kunstenaar. Aan Lusse Luimans. Of hij daar al van gehoord had? Hij wist het niet zo goed meer. Ik denk dus van niet. Maar toen begon ik over jou te vertellen. Dat ik zelf ook een beetje mecenas ben, zoals ze zeggen. Zo heet dat toch, he? Dat je hier heel goedkoop mag wonen. En als je een moeilijke maand hebt, dat ik dat dan al wel eens door de vingers zie. Dat jij zo'n mooie dingen maakt. Hij was zeer geïnteresseerd, meneer Lusse. Die Jean Modist bedoel ik, he. Hij luisterde heel aandachtig.

LUSSE: Ja, en? En dan?

ALBERT: Ik heb hem uitgenodigd, meneer Lusse. Om hier eens op bezoek te komen. Om naar jouw werk te kijken en om te zeggen wat hij ervan vond. Hij adviseert musea om werken aan te kopen. En hij richt ook tentoonstellingen in. In het buitenland en zo. Misschien zou hij... wie weet... Stel je nu voor dat jouw werk in zijn smaak valt? Hij kent iets van kunst, he!

LUSSE: Die blaaskaak komt dus naar hier?

SIRENE: Maar dat is toch fantastisch, Lusse! Hij zorgt misschien voor jouw doorbraak! De juiste man op 't juiste moment... een goed woordje van hem, een beetje voorspraak...

LUSSE: Mijn werk spreekt voor zichzelf.

ALBERT: Ik dacht er goed aan te doen, meneer Lusse. Om je te helpen...

SIRENE: Dat heb je heel goed gedaan, meneer Albert. Wanneer komt die tv-vedette?

ALBERT: Heu,... Ik verwacht hem elk ogenblik. Als zo meteen de bel gaat, dan is hij het. Haja, wie zou hier anders komen aanbellen?

LUSSE: En die komt zo maar eens kijken?

ALBERT: Ja, maar dat is een begin. Misschien koopt hij wel iets. Voor het museum. Of hij richt een tentoonstelling in en vraagt of je daaraan wilt deelnemen. Hij kent werkelijk iedereen en kan veel regele... *(In de verte klinkt de huisbel)* Hoor! Dat zal 'm zijn. Ik ga vlug open doen. *(Exit)*

LUSSE: Dat is nu het vreemdste verhaal dat ik al ooit gehoord heb!

SIRENE: Maar dat is toch geweldig, Lusse! Ik weet wie die Jean Modist is. Hij kan veel voor je betekenen. Je beroemd maken, je werken verkopen. Nooit meer problemen om de huur te betalen...

LUSSE: Als hij mijn werk al maar apprecieert. Dat is al voldoende voor mij.

SIRENE: Beloof mij, als je beroemd bent en veel geld krijgt voor je werk, dat we nooit meer sardientjes eten. Nooit meer, he!

LUSSE: Dan eten we pilchards.

(Er wordt op de deur geklopt en meteen komt meneer Albert binnen, samen met Jean Modist.)

ALBERT: Kijk, meneer Modist, dit is nu het atelier van meneer Luimans, de kunstschilder.

JEAN MODIST: Amaai, waar heb je me nu naartoe gelokt? Wat is dat hier? Al die rommel... Het lijkt wel een varkensstal. Hoe kan je hier nu creatief zijn?

LUSSE: De grote kunst ontstaat altijd uit chaos.

JEAN MODIST: Jaja, dat zeggen alle sloddervossen. Armoede lijden op een zolderkamertje, dat is zo 19^{de}-eeuws. Een Van Goghske doen, zeggen we dan.

ALBERT: Hahaha, een Van Goghske... Let maar op je oorschelpen, meneer Modist, of hij snijdt ze misschien af.

SIRENE: Met dit mes? 't Kan zijn dat het nog een beetje naar vis ruikt. Van de sardientjes, he.

LUSSE: Armoede op een zolderkamer is van alle tijden. Dacht je dat voor beginnende kunstenaars de goudstukken aan de bomen groeien?

JEAN MODIST: Bomen..., bomen... Goudstukken? Kunst is business. Geloof me. Geen romantiek. Laat me maar eens zien wat jij maakt, meneer Luiwammes.

LUSSE: -mans. Luimàns.

JEAN MODIST: Ja, die ook. *(Hij neemt ondertussen enkele canvassen die tegen de muur staan, en bekijkt ze met een kennersblik)* Hm, bloemen. En nog bloemen. En dat hier.... Oei, wat is dat? Een landschap? Op wat trekt dat nu? Allemaal kopieën. Gewoon nageschilderd...

LUSSE: Dat zijn geen kopieën. Ze zijn naar de natuur geschilderd!

JEAN MODIST: Naar de natuur... naar de natuur... Dan is het ook een kopie. Een kopie van de natuur. De meeste schilderijen zijn kopieën. Die schilderijen zijn toch niet ontstaan uit inspiratie? *(Bekijkt nog enkele schilderijen)* Waardeloos is dat. Aiaiai, dat doet gewoon pijn aan mijn ogen! Daar moesten straffen op staan, op zoiets...

LUSSE: Ik had het wel gedacht...

SIRENE: Hoe durft u dat eigenlijk allemaal te zeggen, meneer Modist? Lusse is een bekend kunstschilder!

JEAN MODIST: Jaja, bekend. Jij kent hem. En meneer Albert hier kent hem ook. En wie nog? Ja, ik nu ook. En daarbuiten?

ALBERT: Er wordt over hem geschreven in de krant, meneer Modist.

JEAN MODIST: Ach, die kranten! Degenen die daar in schrijven, kennen ook niets van kunst. Die schrijven maar wat! Recensenten moet je leiden. Anders vertellen ze kletsboek.

ALBERT: Ik had gedacht...

JEAN MODIST: Gedacht... gedacht... Mensen denken te veel. Je moet... voelen! Kunst moet je voelen!

SIRENE: Voel dan! Als zijn werk geen kunst is...

JEAN MODIST: Hoor, hoor! Kunst, zei ze. Wat ik hier zie, is geen kunst. Dat is rommel.

SIRENE: Wanneer is het dan wel kunst? Als er een prijskaartje aanhangt of zo? Een pot vol met lege mosselschelpen en daar dan een miljoen voor vragen? Is dat kunst?

JEAN MODIST: Jaaaa, dat kan kunst zijn. Toch veel meer dan een vaas met bloemen of een boom naast een hoevetje. Het gaat om de uitdrukking van de kunstenaar, zijn innerlijk dat vorm krijgt op het doek.

SIRENE: Daar staat nog een leeg sardineblikje. Hoeveel miljoenen geef je ervoor, meneer Modist!

JEAN MODIST: Het gaat om de compositie, om de symboliek ook. Neem nu dat sardineblikje, zet het op een bord en leg er 2 vorken naast. Wat een beeld krijg je dan? De zee die de mensheid voedt. Ook een symbool van verbondenheid. Samen uit hetzelfde blikje eten. Het is leeg. Er was dus honger mee gemoeid. Of verlangen. En genot. Culinaire genot. Seks! Seks uit een blikje. En om dat te bekronen, schijnt de zon in de olie en geeft het einde van de maaltijd een gouden glans. Natuurlijk kan dat kunst zijn! Natuurlijk! Ik heb musea gevuld met kunstenaars die hun kunst ontdeed van alles wat overbodig was en zo tot gewone, alledaagse dingen kwamen! Musea heb ik ermee gevuld!

LUSSE: En hoeveel charlatans zitten er tussen de kunstenaars in jouw musea?

JEAN MODIST: Charlatans... charlatans... Ja, natuurlijk zitten er charlatans tussen. Maar het blijven kunstenaars. Neem nu Herbert Krob. Ken je die? Natuurlijk niet! Alleen kunstkenners kennen die. De grootste vertegenwoordiger van de Ob-Art. Objectenkunst! Ook een charlatan, maar toch een groot kunstenaar. Hij is er stinkendrijk mee geworden.

LUSSE: Rijk worden met kunst?

JEAN MODIST: Jazeker, het kan. Krob had een vogelkooi ontworpen. En hij plaatste er twee papegaaien in. Die hoorden bij het kunstwerk. In de bodem van de kooi had hij een warmte-element geïnstalleerd. De vogels konden daartegen. Die leefden normaal toch in de tropen. En elke dag scheten ze hun kooi vol. De kunstenaar maakte dat nooit schoon. Maar door de warmte verdampen de ammoniak en de gassen. De restanten droogden uit. Die vogelstront begon stilaan vreemde vormen en kleuren te krijgen. Zo ontstond het kunstwerk.

SIRENE: Dus, de papegaaien deden het werk?

JEAN MODIST: Het werk... het werk... Jaaaa, ja natuurlijk. Maar de kunstenaar ging ermée aan het werk. Hij maakte foto's, elke dag een nieuwe. Om de evolutie van het kunstwerk te kunnen volgen. Die bezorgde hij aan enkele journalisten die er indrukwekkende verhalen over schreven. Krob had ook een vriend in New York. Die zou de vogelkooi tentoonstellen. In zijn living weliswaar, maar dat wist hier niemand. Hij noemde zijn flat 'Gallery' en iedereen trapte erin. De kooi, mét de papegaaien, werd verpakt in een flight case en opgestuurd. Natuurlijk moest zo'n kunstwerk verzekerd worden. Voor miljoenen! Miljoenen, he! Toen het in New York aankwam, waren de vogels dood. Zo dood als een dode vogel. Ze waren uitgescheten. Maar het kunstwerk was onherstelbaar beschadigd. En de verzekering betaalde... Het verhaal stond in alle kranten over de hele wereld. Op slag behoorde Herbert Krob tot de top van de kunstwereld.

LUSSE: En dat noem jij kunst?

JEAN MODIST: Natuurlijk is dat kunst! Natuurlijk! Het idee alleen is al grandioos. Gewone mensen betalen een paar centen voor een vaas met bloemen die niet eens echt zijn. Maar de musea en de collectioneers, die hebben het grote geld. Die kopen kunst. En kunst,... dat is een verhaà! Een belevenis!

ALBERT: Soms zie ik toch dingen waarvan ik denk: dat kan ik ook!

JEAN MODIST: Natuurlijk... natuurlijk! Je kunt het zeker. Maar je doét het niet. Daar zit het 'm! Een kunstenaar is een doener!

LUSSE: Alsof er geen enkele doener tussen zit die de boel belazert?

JEAN MODIST: Belazert... belazert...

LUSSE: Zoals die ene, hoe heet hij ook alweer? Is er nog voor veroordeeld... Die projecteerde prenten op het doek en ging er dan snel even met de borstel over. Is dat dan kunst?

JEAN MODIST: Neen, die niet. Dat zijn de echte charlatans. Ze kunnen niet eens tekenen. Of ze zijn te lui, dat kan ook. Sommigen hebben meer tijd nodig om hun borstels uit te wassen dan om een schilderij te maken. Die zijn even erg als de kladschilders die bloemen en landschappen maken. Ik heb het alleen over De Grote Kunst! Kunst met een verhaal!

SIRENE: En wie bepaalt dan hoeveel zo'n verhaal waard is?

JEAN MODIST: Ik, onder andere! Ik krijg opdrachten van grote steden... Steden zoals Parijs, Lausanne, Berlijn... om internationale tentoonstellingen in te richten. Biënnales, triënnales,... Daarvoor kies ik de kunstenaars uit. Wie daaraan deelneemt, is gelanceerd. Hun naam wordt bekend. De prijzen stijgen dan vanzelf. En anders moet je daar een handje bij helpen.

SIRENE: Een handje helpen om kunstwerken duurder te maken? Dat moet je me dan maar eens uitleggen, meneer Modist.

JEAN MODIST: Maar dat is toch simpel! Alle grote kunstenaars doen dat. Via de veiling. Eerst in kleine veilinghuizen, en heel snel daarna in de grote. Bij Christie's, Sotheby,... ze staan erom te springen! Het zijn de prijzen die bij een veiling betaald worden, die de waarde van het kunstwerk bepalen. Hoge biedingen betekenen dat er veel belangstelling voor is. Gaat een kunstwerk op de veiling weg aan een hoge prijs, zal dat de volgende keer nog hoger zijn.

LUSSE: Geraak daar maar eens binnen, bij die grote veilingen!

JEAN MODIST: De truc is eenvoudig. Je zoekt 5 vrienden en die beginnen tegen elkaar op te bieden. Als de prijs hoog genoeg is,

dan koopt 1 van hen jouw werk voor die hoge prijs. Dat geld krijg jij daarna toch en daarmee betaal je hen terug. Het kost je alleen 20 procent aan veilingkosten. Die ben je kwijt. Maar dat is je investering. Je doet dat met een paar maanden ertussen, zo'n keer of vijf. Dan begint het stilaan op te vallen dat je werk veel waard is en het verschijnt in al de beleggersbladen, in de catalogi, op het internet. Daarna beginnen de verzamelaars zelf te bieden.

SIRENE: En kan jij daarbij helpen, meneer Modist?

JEAN MODIST: Helpen... Helpen... Ik heb veel invloed. Men noemt mij de kunstpaus. Dan weet je 't wel!

SIRENE: En?

ALBERT: Niemand werkt natuurlijk voor niets. Behalve een kunstenaar...

JEAN MODIST: Voor niets... voor niets...

SIRENE: Voor een percentje misschien?

JEAN MODIST: Percentje... percentje... Dat interesseert me niet. Ik moet erin geloven. Ik ben niet te koop. Maar als een kunstenaar dankbaar is... En me af en toe een werk cadeau geeft... Een geschenk mag je natuurlijk niet weigeren... Dat zou ongeleefd zijn.

LUSSE: Kies maar uit! Er staan hier werken genoeg!

JEAN MODIST: Maar meneer Luiwammes...

LUSSE: Luimans!

JEAN MODIST: Juist, die ook ja. De werken die hier staan, interesseren me niet! Dat zijn nog geen vingeroefeningen van een academiestudent. Die bloemen, bah! Die landschappen, bweuk! Die... 't is zonde van de verf. Wat een verspilling!

ALBERT: Over enkele jaren zijn ze miljoenen waard, meneer Modist!

JEAN MODIST: Miljoenen....., miljoenen! Jaaaa, dat hopen ze allemaal!

SIRENE: Je hebt zijn meesterwerk nog niet gezien, meneer Modist.

JEAN MODIST: Meesterwerk... meesterwerk...

LUSSE: 't Is nog niet klaar, Sirene. En zolang 't niet af is, mag niemand het zien.

SIRENE: Maar dat kunnen alleen toch nog maar details zijn? Ik poseer er al 3 dagen voor.

JEAN MODIST: Jij poseert? Naar levend model dus? Dat is al iets anders dan een stilleven of een landschap. Ik ben benieuwd!

SIRENE: Naakt!

JEAN MODIST: Haha! Nu ben ik nog benieuwder.

SIRENE: Naar mij of naar zijn meesterwerk?

LUSSE: Nee... Ik ben er nog niet mee klaar.

SIRENE: Komaan Lusse, doe dat deken nu van je ezel. Ik ben er zelf ook benieuwd naar.

JEAN MODIST: Staat het nog op de ezel? Onder dit deken? *(Hij heft het deken op en kijkt naar het schilderij. De anderen kunnen niets zien)* Maar dat is... dat is... ge-wel-dig!! Fan-tas-tisch!! Weer-ga-loos!!

LUSSE: Je mag ervan vinden wat je wilt, meneer Modist, maar daarom hoef je nog niet cynisch te worden.

JEAN MODIST: Cynisch... cynisch? Maar dit is echt mees-ter-lijk!! Niet te geloven! Ik hap hier naar adem terwijl ik ernaar kijk! Als ik dit vergelijk met die bloemen en die landschappen, dan... dan... Maar meneer Luipaard...

LUSSE: Luimans voor de derde keer, meneer Modist!

JEAN MODIST: Ja, die ook! Ik... ik ben sprakeloos. Gewoon sprakeloos. Zoiets heb ik nog nooit gezien! Dat is uniek! Welke titel geeft u dit meesterwerk, meneer Lui...

LUSSE: Eerlijkheid. De Eerlijkheid, zal het heten.

JEAN MODIST: Precies! De eerlijkheid. Dat is de enige titel die hier bij past. Het schilderij verpersoonlijkt helemaal de eerlijkheid.

SIRENE: Nu wil ik toch ook eens kijken! Ten slotte heb ik ervoor geposeerd!

ALBERT: *(heeft stiekem even meegekeken)* Er staat niets op!

JEAN MODIST: Jij begrijpt er niets van, brave man!
Nog nooit in de hele kunstgeschiedenis werd een zo sprekend schilderij verwezenlijkt als dit! Elke millimeter van dit doek ademt... eerlijkheid!

ALBERT: Maar...

JEAN MODIST: Kijk hier, het raakt me tot in het diepste van mijn ziel hoe de kunstenaar de essentie van de eerlijkheid heeft kunnen vatten in deze ene kleur. Hij heeft zijn model bekeken. Werd getroffen door haar zuiverheid. Haar puurheid. Ontdaan van elke ballast en alles wat deze schoonheid zou kunnen bezoedelen... *(Hij draait de ezel om zodat iedereen, ook het publiek, het schilderij kan zien. Het canvas is egaal wit geschilderd...)*

SIRENE: Maar... er staat inderdaad niets op!

ALBERT: Dat zei ik toch ook al.

JEAN MODIST: Je moet dat begrijpen... Dit werk getuigt van een ascetische ingesteldheid van de kunstenaar. Zijn perfecte beheersing van het coloriet. Een unieke compositie die recht uit de buik komt, zonder storend lijnenspel... Mensen praten de hele tijd over diversiteit, maar dat zijn hypocrieten. Ze leven met oogkleppen en zien zelf maar één ding. Maar dit is... is... de eerlijkheid zelve!

SIRENE: *(tot Lusse)* Wat ben jij een lekkere profiteur, zeg! Je laat me hier eerst drie dagen met mijn blote tieten op de bank liggen en dan schilder je dat doek alleen maar wit...

LUSSE: Maar neen, zo ging het niet... Ik keek dieper, voor mij lag je daar niet met blote tieten...

SIRENE: Ho neen? En wat is dat dan, denk je? *(Steekt haar borsten vooruit)* Jeugdacté of zo?

LUSSE: Ik wou je ongeremd zien, niet gehinderd door gelijk wat. Om je jeugd te laten stralen, je ziel te zien glimmen, de zuiverheid van je hele wezen, ik wilde eerlijkheid schilderen.

JEAN MODIST: En daar ben je schitterend in geslaagd! Alleen dat ongerepte wit. Wit overstijgt alle andere kleuren. Dit werk zou ook een landschap kunnen zijn. Met een kip die vrij rondscharrelt en graantjes pikt. Ik zie ze zo voor me! Een mooie, grijze Mechelse koekoek, met glimmende veren en scherpe bek. Het boerenerf is haar domein...

ALBERT: Ik ben al 30 jaar suppoost in het Museum voor Schone Kunsten, meneer Modist, maar in zo'n wit vlak zie ik toch echt geen boerenerf. Graantjes zie ik al helemaal niet liggen ...

JEAN MODIST: Ja, maar beeld je in dat de kip de graantjes al allemaal opgegeten heeft en er geen enkel nog blijven liggen is!

SIRENE: En waar staat die kip dan?

ALBERT: Die is natuurlijk weg gelopen. Al de graantjes waren op!

SIRENE: En het enige dat nog overblijft is dan... niets?

JEAN MODIST: Heel juist! Heel juist! Je begint het te begrijpen. Het Grote Niets! Het Niets dat tegelijk het Alles is. De Godheid! Het Universum! De essentie van Het Leven! De Eerlijkheid!

SIRENE: Wil je nu zeggen dat ik een weggelopen kip ben?
Tôôktoktoktoktôôk! (*Zet de handen in de zij, beweegt haar ellebogen zoals een kip die de vleugels uitslaat, en fladdert even over het podium*)

LUSSE: 't Is al goed! Ik zal jou meesturen naar New York in plaats van een papegaai!

SIRENE: Oei, en als ik dan onderweg dood ga?

LUSSE: Dan betaalt de verzekering!

JEAN MODIST: Dit werk is gewoon... ge-ni-aal! Geniaal!!! Meneer Luiman, jij bent...

LUSSE: Luimans. Met een S!

JEAN MODIST: Welja, Luisman...

LUSSE: LuimanSSS!

JEAN MODIST: Die ook, ja. Maar jij, jij bent een ... genie!!

LUSSE: Vooral op 't einde van de maand. Als de huur moet betaald worden...

ALBERT: Daar hebben we 't vandaag toch niet over, meneer Lusse?

JEAN MODIST: Dit werk... De Eerlijkheid! De heerlijke Eerlijkheid! Ik ril ervan zolang ik ernaar blijf kijken. De hele wereld moet hiervan kunnen genieten. Meneer Lui... Luidinges, dit werk is jouw toegangkaartje tot het fortuin! We gaan jou wereldberoemd maken!

SIRENE: Nog beroemder dan Van Gogh?

JEAN MODIST: Van Gogh... Van Gogh... Die kon niet schilderen. Werd trouwens van de academie gegooid omdat hij geen talent had. Van Gogh was een loser. Zijn broer, ja, dat was een gewiekst zakenman. En die heeft ervoor gezorgd dat niemand nog durfde te zeggen dat Theo een kladschilder was. Kijk maar eens hoeveel zijn werk nu waard is!

ALBERT: Toch ook omdat hij jong gestorven is, he meneer Modist?

JEAN MODIST: Jong gestorven... jong gestorven... Ja, het is natuurlijk altijd een voordeel wanneer een kunstenaar jong sterft. Dan kan hij niet te veel werken maken, zodat de vraag altijd groter blijft dan het aanbod. Er zijn er velen die jong dood gingen. Niet onmiddellijk natuurlijk. Meestal deden ze er enkele dagen over. Maar toch...

LUSSE: Bedoel je nu, dat ik het beste zo snel mogelijk zou... ?

JEAN MODIST: Het zou helpen,... het zou helpen! Maar we pakken het anders aan! (...) Ik spreek enkele journalisten aan en laat een geheimzinnig artikel verschijnen over De Eerlijkheid. Dat verschijnt niet in de dagbladen,...

LUSSE: In de kwaliteitskranten?

JEAN MODIST: Kwaliteitskrenten... kwaliteitskrenten... Zelfs die gelooft niemand meer. Neen, ik laat verschijnen in de gespecialiseerde bladen voor kunstverzamelaars en beleggers. Er mag geen foto bij. Niemand mag het werk zien. Dat maakt het nog intrigerender. Meneer Albert hier, schat de bezoekers aan het museum in. Hij begint er een praatje mee en brengt dit schilderij ter sprake. Als er belangstelling voor is, nodigt hij ze hier uit... Neen, hier niet. Hier is te veel rommel. Dit is een varkensstal! We maken beneden een expokamer. Met speciale belichting en helemaal leeg. Met slechts één werk: De Eerlijkheid. Dat zal indruk maken. We vertellen dat er al verschillende gegadigden voor zijn. Dat er al veel geboden werd. En we drijven de prijs op. Tot we hoog genoeg zitten en dan... dan slaan we toe! We verkopen!

ALBERT: Ik zie dat helemaal zitten!

SIRENE: Een fantastisch plan!

LUSSE: Heb ik ook nog iets te zeggen?

SIRENE: Jij zegt toch nooit veel, Lusse?

LUSSE: Als ik niets te zeggen heb, dan zwijg ik.

SIRENE: Maar nu wil je dus...

LUSSE: Ik wil zeggen, dat ik het plan maar niets vind. Hoe moet ik nu zo'n kunstverzamelaar overtuigen? Ik ben kunstschilder, geen verkoper.

JEAN MODIST: Overtuigen... overtuigen... Maar dat hoeft helemaal niet! Het schilderij zal dat zelf doen. Het kunstwerk zal overtuigen. Geloof me, men zal ervoor in de rij staan. Er zal voor gevochten worden. Misschien wel... vermoord!

ALBERT: Ik heb een idee...

LUSSE: Verkoop jij het maar, meneer Albert. Kan je er meteen de huur van afhouden.

ALBERT: Wel, dat was nu juist mijn idee! Niet dat van die huur, maar van de verkoop.

JEAN MODIST: Jij, verkopen? Laat ons niet lachen!

SIRENE: Ik vind dat nog zo gek niet, meneer Modist. Niemand verwacht van meneer Albert, dat hij een groot kunstkenner is. Men verwacht ook niet dat hij de prijzen op de kunstmarkt kent. Men zal dus proberen hem te gebruiken om De Eerlijkheid goedkoop te verwerven. Wie denkt nu dat een suppoost hard zal onderhandelen? Maar meneer Albert weet natuurlijk beter...

JEAN MODIST: Beter... beter... Er zit wel iets in, ja.

SIRENE: We worden er allemaal beter van, meneer Modist! Meneer Albert zal nooit meer voor het huurgeld moeten komen schooien, Lusse zal ongestoord zijn kunst kunnen beoefenen zonder geldzorgen, jij krijgt de mooiste schilderijen van hem voor je privécollectie.

LUSSE: En jij?

SIRENE: Ik zal nooit meer sardientjes moeten eten uit het blikje!

Einde van het eerste bedrijf

TWEEDE BEDRIJF

Tafereel 1

(Het tweede bedrijf speelt zich af in de inkomhal van de woning. De schildersezal staat in het midden, achteraan op het podium.

Meneer Albert, Jean Modist, Lusse en Sirene richten de exporuimte in. Jean Modist geeft de richtlijnen, de anderen voeren uit)

JEAN MODIST: *(kijkt rond)* Dat is hier de ideale ruimte. Niet te groot en niet te klein. Ik ben er heel enthousiast over. *(Tot Sirene)* Ruim die spullen daar eens even op. Dat moet hier allemaal weg. Leeg. Een kamer om te ademen, met alleen maar lucht. Zuivere lucht. Zoals De Eerlijkheid. De essentie.

SIRENE: Yes, Sir!

JEAN MODIST: *(Tot Albert en Lusse)* Die ezal moet naar hier. Een beetje voor de muur, niet er pal tegenaan, maar ook niet zover eraf dat je erachter door kunt wandelen.

ALBERT: In een museum wandelen ze toch ook rond, meneer Modist?

JAN MODIST: Bezoekers komen naar hier om te kijken. Te kijken! Wandelen moeten ze maar in 't park doen. Ja, jaaa. Zo staat hij perfect. Of toch... nog even ietsje meer naar links. Dan sta je precies in het middelpunt van de kamer. De ruimte omarmt je dan. Je kunt niet anders meer dan door de kunst verzwolgen te worden. Eén worden. Dàt is het. Eén worden met een kunstwerk. Er zelf deel van gaan uitmaken.

ALBERT: En nu, meneer Modist?

JEAN MODIST: Nu... nu...? Het meesterwerk natuurlijk. De kers op de taart, de zon in de lucht, de lach op het gelaat. Plaats het doek eens op de ezal, meneer Luidkeels?

LUSSE: Luimans!

JEAN MODIST: Ja, die ook. Zet het nu op zijn plaats!

LUSSE: Zo?

JEAN MODIST: Ik weet niet... Er stoort me iets...

ALBERT: Er is hier niks anders meer dan die schildersezels en het schilderij.

JEAN MODIST: Dat weet ik... dat weet ik... *(kijkt vanuit verschillende hoeken naar het schilderij)* Ik vraag me af of we het doek wel horizontaal moeten laten staan. Zet het eens rechtop. Ja, zo. Laat me kijken... Dat is beter. Veel beter. Zo krijgt het gevoel van eerlijkheid iets menselijks. Het is groter dan de mensen. Het stijgt boven ons uit. We moeten ernaar opkijken. Vind je dat zelf ook niet, meneer Lusse?

LUSSE: Ik...

JEAN MODIST: Ja, dus! Alleen... Neen, draai het toch eens 45°. Weer horizontaal. In de breedte. Uitgestrekt. De eindeloosheid van de eerlijkheid.

ALBERT: Maar meneer Modist, daarnet vond je...

JEAN MODIST: Daarnet... daarnet... Daarnet, dat is voorbij. Het leven gaat zo vlug. We kunnen niet blijven stilstaan bij wat voorbij is. Het doek moet plat op de ezels staan. Anders krijg je er het gordijn niet af. Zo hoog kan je niet reiken met je arm.

SIRENE: Welk gordijn moet eraf, meneer Modist?

JEAN MODIST: Wel, het gordijn dat we er overheen zullen hangen. Je denkt toch niet dat we dit meesterwerk hier zo maar onbeschermd laten staan?!

ALBERT: In 't museum zijn de kunstwerken ook beschermd, maar niet door er een doek over te hangen. Daar waak ik.

JEAN MODIST: We beschermen het doek tegen nieuwsgierige blikken, meneer Albert. Stel je voor, jij kunt in 't museum een investeerder spotten. Een rijke kunstverzamelaar. Je spreekt 'm over De Eerlijkheid en je slaagt erin om hem tot hier te brengen. Je laat hem eerst even wachten in de gang. Daar krijgt hij al een hele uitleg...

ALBERT: Moet ik dan die uitleg geven?

JEAN MODIST: Jij of iemand anders. Uitleg geven kan iedereen. Ik vertel nog wel wat je moet zeggen. Maar het moet zeker 10

minuten duren. Tot de klant nerveus begint te worden. Nerveus, begrijp je? Nerveus, zenuwachtig... Van nieuwsgierigheid. Hij wil zo snel mogelijk het meesterwerk zien. Dan laat je hem stapvoets in deze kamer. Je gaat 'm voor, maar remt zijn tempo af. Het moet tintelen in zijn kuit. Alsof hij een geheime schatkamer betreedt. En dat doet hij ook. Dit is ten slotte een schatkamer. Hij ziet de ezel, en... En dan drijven we zijn nieuwsgierigheid op. Zijn nieuwsgierigheid én de prijs. Hij ziet nog altijd niets anders dan een schilderezel waar een doek overheen hangt. Het meesterwerk bevindt zich erachter.

LUSSE: Waarom al die hokuspokus? Wie een schilderij wil kopen, mag het toch direct zien?

JEAN MODIST: Direct... direct... Welja, direct, zo snel als hij zich geen vragen meer stelt over de prijs en het schilderij voor elke prijs zou willen kopen. En dan, meneer Albert,...

ALBERT: Ja?

JEAN MODIST: Dan begin je heel voorzichtig met het gordijn een beetje op te heffen. Je vouwt de hoeken over het doek heen. Zoals een hogepriester. Het onthullen van het meesterwerk is een ritueel. Kunst is religie. Je stelt de toeschouwer op de proef. En ineens... is het daar! De Eerlijkheid! Het langverwachte meesterwerk! De verblindende schoonheid van het ongerepte wit! De klant valt bijna in zwijm! Hij grijpt naar zijn chequeboek en... De zaak is beklonken! Zo gaat het.

LUSSE: Er is iets met het schilderij. 't Staat niet juist.

JEAN MODIST: Het staat perfect. Op de juiste plaats, in de juiste houding. Schuin genoeg om verlokkelijk te zijn, recht genoeg om bewonderende blikken te ontvangen.

SIRENE: Ja, zoals een vrouw met dikke billen, die alleen maar haar knie laat zien.

LUSSE: 't Staat verkeerd!

JEAN MODIST: Verkeerd... verkeerd... Wat is verkeerd? In de kunst is er niets verkeerd. Alles kan. En wat niet kan, noemen we creatief.

LUSSE: 't Staat ondersteboven.

ALBERT: Maar meneer Lusse, dat ziet toch niemand?

LUSSE: Ik wel! *(Hij gaat naar de schildersezal en draait het schilderij om)* Kijk nu maar eens, zo moet het!

JEAN MODIST: Moet... moet... Er moet natuurlijk niets. Maar je hebt gelijk. Zo komt het nog beter tot zijn recht. Of eigenlijk... Ik weet het niet zo goed... Draai het nog eens om.

LUSSE: Zo staat het goed.

JEAN MODIST: Jajaa... Maar alleen om te vergelijken. In de hoogte kan het zeker al niet. Maar ik denk dat de diepte scherper uitkomt, als je 't nog eens omdraait... *(Hij gaat naar de ezal en draait zelf het schilderij ondersteboven)* Zie je wel! Ik wist het! Een schilderij dient niet om frontaal te bekijken. Een schilderij hangt altijd boven ooghoogte. Je moet ernaar kunnen opkijken. Zeker als 't een meesterwerk betreft. En dan moet het zo staan.

SIRENE: Zouden we niet het beste op de achterzijde een kenteken aanbrengen om te weten wat de bovenkant en de onderzijde is, meneer Modist?

JEAN MODIST: Kenteken... kenteken... Iemand die iets van kunst kent, kan zich daar niet in vergissen. Die ziet dat direct. Wat zeg ik? Zei ik 'zien'? Neen, je voélt dat. Hier vanbinnen, als het meesterwerk tot je doorgedrongen is.

SIRENE: Lusse?

LUSSE: Laat maar staan. 't Maakt mij allemaal niet zo veel uit.

JEAN MODIST: Goed, dat is dan geregeld. Nu moeten we een paar dagen wachten tot meneer Albert zijn eerste vis aan de haak heeft! Willen we daar iets op gaan drinken?

ALBERT: Dat is een goed idee. Ik heb een fles koud staan. Volg me maar.

(Jean Modist, gevolgd door Albert, Sirene en Lusse gaan weg. Lusse draait zich nog even om, stapt snel naar het schilderij, draait het toch ondersteboven en volgt dan de anderen)

Tafereel 2 van het tweede bedrijf

(Avond van dezelfde dag. Het toneel is zwak verlicht. Lusse en Sirene sluipen het lokaal binnen en bekijken nog eens het schilderij)

LUSSE: Al een geluk dat ik zag waar meneer Albert de sleutel van deze deur bewaart...

SIRENE: Ja, nu kunnen we hier ongemerkt binnen.

LUSSE: En weer buiten ook.

SIRENE: Doen we dan nu zoals afgesproken, Lusse?

LUSSE: Zoals afgesproken!

SIRENE: Gaan ze ons niet verdenken?

LUSSE: Dat maakt geen verschil.

SIRENE: Ha, neen? En als we in de gevangenis terechtkomen?

LUSSE: Daar is nog geen plaats voor echte criminelen. Hoe zouden ze ons daar dan kunnen opsluiten?

SIRENE: We zijn dan toch ook een beetje crimineel?

LUSSE: Waarom?

SIRENE: Als we het schilderij stelen, dan zijn we toch dieven?

LUSSE: We doen toch maar alsof? We nemen het even weg, tot meneer Albert het merkt. Die schreeuwt dan moord en brand. We dienen klacht in bij de politie, de media volgen. En als we genoeg reclame hebben gehad, plaatsen we het terug.

SIRENE: Zomaar? En hoe verklaren we dat dan? We zeggen dat het even uit zichzelf gaan wandelen was? Een luchtje gaan scheppen? Om de verf te laten drogen?

LUSSE: Maar neen. De dief kan berouw gekregen hebben. Of is bang geworden. Of we bekennen gewoon dat we het zelf

wegnamen om het veiliger op te bergen en dat we dat vergeten waren.

SIRENE: De diefstal bekennen? Ben je gek!

LUSSE: Dat is geen diefstal. Je kunt niet stelen van je zelf.

SIRENE: Dat is ook waar.

LUSSE: Kom, we nemen het mee naar de zolder en zeggen tegen niemand iets!

SIRENE: Zoals we het dus afgesproken hebben?

LUSSE: Zo.

Tafereel 3 van het tweede bedrijf

(De volgende dag in de vooravond. Albert komt mompelend binnen en ijsbeert rond. Hij heeft nog niet meteen door dat het schilderij verdwenen is)

ALBERT: Niet te geloven. Zenuwachtig dat ik ben. Zo nerveus ben ik nog nooit geweest. Ik vraag me af of ik het wel zal kunnen, een schilderij verkopen... Zo meteen komt die Arabier en ik spreek geen Arabisch. Maar goed, in 't Museum begreep hij me ook. En ten slotte is 't toch maar een mens zoals een andere. Hij heeft alleen wat meer geld dan de meeste mensen. Hopelijk straks minder. Hoeveel zou ik durven vragen? Een miljoen of meer? Neen, één miljoen zal wel genoeg zijn. 't Is ondertussen al wel een wereldberoemd schilderij, maar 't is nog altijd geen Rubens, he. Heu, schilderij... schilderij... *(Hij stelt nu vast dat de ezel leeg is)* HET SCHILDERIJ IS WEG! Er is ingebroken. Het meesterwerk is gestolen! Wat zal meneer Lusse nu zeggen? En meneer Modist? Hoe kan dat nu? De deur was op slot en alleen ik wist waar de sleutel lag. Misschien meneer Lusse ook, maar die zal zijn eigen kunstwerk toch niet stelen?! Ramp, ho ramp! Hopelijk heeft meneer Lusse de verzekering in orde gebracht. Volgens meneer Modist was het zo uniek, dat zelfs meneer Lusse het niet meer opnieuw zou kunnen maken. De politie! De politie moet erbij komen. Zij moeten de diefstal vaststellen. Maar... daar is nu even geen tijd voor. Binnen een minuutje of zo kan die Arabische sjeik hier al voor de deur staan. Sjeik? Maar wat moet ik hem dan tonen, nu het

doek gestolen is? Die man komt van zo ver, en voor niets... Dat kan ik 'm toch niet aandoen? Wacht... Meneer Lusse had hier nog enkele doeken staan waar hij nog niets op geschilderd had. Maar die zien ook wit. Even wit als De Eerlijkheid. En ja, de eerlijkheid is verdwenen, maar dat lossen we wel op! *(Hij haalt ergens een onbeschilderd, wit canvas tevoorschijn, met dezelfde afmetingen als De Eerlijkheid, en plaatst het doek op de schildersezel)* Zo, laat meneer de sjeik nu maar komen! *(Er wordt gebeld)* Oei, hij is daar al. Precies of hij erop gewacht heeft, tot ik klaar was! *(Albert verlaat het vertrek om de voordeur te gaan openen. Na enkele ogenblikken komen hij en de sjeik samen binnen.)*

ALBERT: Kom binnen, meneer de sjeik, salami aleitindekom!

SJEIK: Sabaa' el kher! Sjeik Faisal El Schlah-pe-ouas.

ALBERT: En ik, Albert. Meneer Albert, zoals ze zeggen.

SJEIK: Jij schilderaai van Luimans te koop? Meesterwerk?

ALBERT: Zeker, meneer de sjeik. Een meesterwerk van Lusse Luimans. Eigenhandig door hem geschilderd. De Eerlijkheid. Zo zuiver, zo ongerept, zo diepgaand, ontdaan van alle franjes en overbodige versieringen. De ware ziel van de oprechte muze...

SJEIK: Daar versta ik niets van. Over koenst praten, noetteloos. Koenst om te zien! Om te genieten! Niet om over te kletsen.

ALBERT: Ik zal het u tonen, meneer de sjeik. Kijk, hier... *(hij trekt het gordijn van het canvas weg)*

SJEIK: Allahoe Akbar! Hoe mooi! Zo... zo... Dit is een fata morgana! Ik droom... Dat kan niet bestaan! Zo'n koenstwerk! Zoals de zon die 's morgens opkomt boven de woestijn en de hele wereld verblindt.

ALBERT: En vooral zo eerlijk ook, meneer de sjeik!

SJEIK: De Eerlijkheid! Dit meesterwerk is van maai! Van maai!

ALBERT: Nog niet, meneer de sjeik, maar als u wil...

SJEIK: Hoeveel kost het?

ALBERT: Heu, de prijs is niet belangrijk, meneer de sjeik. Het is de Kunst, he! Kunst heeft geen prijs, alleen een waarde.

SJEIK: Hoeveel?

ALBERT: Heu, één miljoen als 't u belieft, meneer de sjeik.

SJEIK: Eén miljoen? Hoe krijg ik die hier?

ALBERT: Euro, meneer de sjeik. Dat gaat met een cheque. U weet wel, een papier met 6 nullen op. En natuurlijk uw handtekening.

SJEIK: Ha, euro? Geen kamelen?

ALBERT: Neenee, euro, meneer de sjeik. Om het u gemakkelijk te maken, niet waar?

SJEIK: Eén miljoen euro, does?

ALBERT: Als 't u niet ontrieft, meneer de sjeik.

SJEIK: Dat valt mee. Ik koop er twee. Er kan niet genoeg eerlijkheid in de wereld zijn.

ALBERT: Dat zal niet gaan, meneer de sjeik. De kunstschilder heeft al zijn eerlijkheid in dit ene doek gelegd. Hij kan er geen tweede maken. (...) Maar u mag er wel twee miljoen voor geven.

SJEIK: Dat is het me waard! Geef me een pen en ik onderteken de cheque! *(de cheque wordt getekend en overhandigd)*

ALBERT: Shoukran, meneer de sjeik, shoukran.

SJEIK: En noe moet ik gaan. Ik neem het meesterwerk meteen mee.

ALBERT: Heu,... dat is een beetje moeilijk, meneer de sjeik. Er zijn namelijk complicaties opgetreden...

SJEIK: Hebde gij problème? Hebde gij problème? Geen complicaties! We lossen ze allemaal op. Niets moeilijk. Kijk! *(Hij neemt het doek van de ezel en verlaat het lokaal. Gevolgd door Albert die zichzelf mompelend binnensmonds afvraagt hoe hij dit gaat oplossen)*

Tafereel 4 van het tweede bedrijf

(De volgende dag in de vooravond. Albert komt binnen met een wit canvas onder de arm en plaatst het op de schildersezal)

ALBERT: Meneer Lusse is hier blijkbaar nog niet geweest. Hij weet nog niets van de diefstal. Dat is maar goed ook, want over enkele minuten komt er een nieuwe koper. De barones Eufrasia van Lektmeliptje tot Krabantgat. Ze loopt elke week in het Museum rond, we praten soms. En toen ik haar vertelde over De Eerlijkheid, was ze direct geïnteresseerd. Zo'n douairière kijkt niet op een paar duiten, al interesseert de kunst haar eigenlijk niet. Ze komt naar het museum om mensen te ontmoeten. En ze koopt kunst om een avondje te kunnen organiseren waarop ze kan uitpakken. Maar niettemin is het een lieve, oude tante. Dat wel... *(Ondertussen heeft hij de schildersezal in orde gebracht en het gordijn over het canvas gehangen. Dan gaat de bel)* Zei ik het niet? Over een paar minuten... Ze is altijd zo stipt. En nu... Hopelijk gaat de verkoop even vlot als bij de sjeik. Tja, Eerlijkheid verkoopt zichzelf, he?! *(gaat even weg om de voordeur te openen, komt daarna terug op, samen met de barones)*

ALBERT: Kom binnen, madame, kom binnen.

BARONES: Hé bien, jeune homme, wij kennen elkaar al lang, n'est-ce pas? Van de musée, hein?

ALBERT: Inderdaad, van de musée, hein.

BARONES: Et comment ça va?

ALBERT: Ho, tout va très bien, madame la marquise!

BARONES: Madame la baronne, jeune homme! Ik ben barones. Barones Eufrasia van Lektmeliptje tot Krabantgat.

ALBERT: Ja, juist. Die bedoel ik!

BARONES: Jij wou me dus laten kennismaken met une peinture exceptionelle? Ik ben benieuwd. Curieux, comme on dit.

ALBERT: Jazeker, madame

BARONES: U begrijpt dat toch, mijn curiositeit? 't Is al veel te lang geleden dat ik nog eens een feestje gegeven heb. En met een nieuw schilderij in ma collection, heb ik daar meteen een reden voor. Hooo,... ik kan me zo voorstellen dat de hertog en de hertogin van Achterthoeksken crêveront de jalousie!

ALBERT: Kunst is altijd een goede reden om te feesten, madame de barones.

BARONES: Ze komen graag naar mijn feestjes, maar als ik hen kan laten kennismaken met een meesterwerk, dan zullen ze er allemaal zijn. Daar ben ik zeker van. We zijn allemaal gek van kunst, jeune homme. Niet van abstracte kunst, dat begrijpen we niet. Maar van grote kunst.

ALBERT: Dan zal ik u vandaag een bijzonder surprise kunnen aanbieden, madame de barones.

BARONES: Ik ben benieuwd! (*Albert trekt het gordijn van het canvas en presenteert trots De Eerlijkheid*) Maar... c'est tout blanc! Dat is gewoon... outh!

ALBERT: Niet 'gewoon' wit, madame de barones. Dat is artistiek wit. U moet weten dat er twee kleuren zijn, die geen kleuren zijn.

BARONES: Des couleurs qui ne sont pas des couleurs? C'est bizarre ça!

ALBERT: Zeker, madame de barones. Zwart bijvoorbeeld, is geen kleur. Zwart ontstaat door het ontbreken van elke kleur. Als we de kleuren uit de wereld wegnemen, ontstaat een zwart gat. Het grote Niets. Nog erger dan de hel. Gewoon... niets. Rien de knots, zoals jullie zeggen. Iets dat zwart ziet, is verbrand. Dat is niet mooi. Alleen zwart geld, kan nog net. Al zijn er sommigen die dat ook zouden verbranden...

BARONES: C'est vrai, c'est tout à fait vrai, jeune homme!

ALBERT: En dan is er nog wit, madame de barones. Er zijn verschillende soorten wit. We hebben maagdelijk wit, le blanc vierge. Dat moet nog tot ontwikkeling komen. Nog rijpen. Maar als je daar te ruw mee omspringt, bekom je gebroken wit. Le blanc cassé, zoals men zegt. Dat is geen wit meer. Dat ligt in stukken. Daar is een hoek af. Dat is wit met witverlies, zoals ze zeggen. En in de schilderkunst is wit de vermenging van alle andere kleuren.

BARONES: Maar dit schilderij is toch maar gewoon wit, n'est-ce-pas?

ALBERT: Als ik u mag tegenspreken, madame de barones,...

BARONES: Dat mag. Maar niet te dikwijls...

ALBERT: Eén keertje dan maar... Dit schilderij, de wereldberoemde Eerlijkheid van de even wereldberoemde Lusse Luimans, is van een speciaal soort wit. Het wit dat men in het Oudindisch 'svèta' noemt. Dat betekent 'de kleur van het volle licht'. Madame de barones, mag ik u verzoeken om uw ogen half dicht te knijpen tot spleetjes en dan naar het schilderij te kijken? Je ziet dan geen wit vlak meer, maar de weerkaatsing van de goddelijkheid op uw ziel. Daarom heet dit meesterwerk ook De Eerlijkheid. Simpele mensen, die niets van kunst kennen en geen gevoel hebben voor uitzonderlijke schoonheid, zullen dit 'wit' noemen. Maar echte kunstkenner zoals u en zoals uw gasten op uw feesten, zullen vol bewondering naar dit meesterwerk opkijken.

BARONES: Ja, als je 't zo bekijkt, dan denk ik dat ook, jeune homme.

ALBERT: Weet u dat zelfs de grote kunstpaus Jean Modist, wereldberoemd van Mannekenvere tot Bommelskonte, dit specifieke werk heeft aangewezen als het grootste dat een kunstenaarshand ooit verwezenlijkte sinds de holbewoners?!

BARONES: Jean Modist... kunstpaus... Dat is important genoeg pour mémoriser!

ALBERT: Ik zal nog meer zeggen, madame de barones, de hele wereld zal u benijden! Men zal u benijden omdat u de enige kunstverzamelaar ter wereld bent, die zo'n uniek kunstwerk in bezit heeft!

BARONES: Ik moet mij echt beheersen, jeune homme, want hoe langer ik ernaar kijk, hoe meer ik in extase kom. Dit is vraiment een geweldig chef d'œuvre d'art contemporain. Ik koop het! Het is beslist.

ALBERT: Maar heu,... de prijs, madame de barones.

BARONES: Ho, dat kan geen bezwaar zijn, jeune homme! Op mijn leeftijd hoeft een mens niet meer te sparen. Ik ben op een leeftijd dat het geld beter kan rollen. Dat voorkomt later familieruzie. En ondertussen heb ik er nog mon petit plaisir aan.

ALBERT: Nu spreek ik u niet meer tegen, madame de barones. Maar heu... één miljoen euro is toch niet niks.

BARONES: Un million d'euros? Un million d'euros pour ce peinture-là? Mais... mais c'est une bonne affaire! Een koopje, comme on dit! Geef mij een pen, jeune homme, en ik onderteken hier par suite een cheque voor één miljoen. Maar dan neem ik nu het schilderij wel mee. Dan kan het al worden opgehangen en morgen verstuur ik de invitations naar mijn gasten. Ils auront les yeux écarquillés! Zoook'n grote ogen, zullen ze opzetten! Geloof me maar.

ALBERT: Daar ben ik ook van overtuigd, madame de barones!

(Albert overhandigt een pen, de barones ondertekent een cheque en Albert draagt het canvas mee naar buiten. Exit beiden)

Tafereel 5 van het tweede bedrijf

(De volgende ochtend. Lusse en Sirene sluipen de kamer binnen. Ze hebben het originele schilderij bij zich.)

LUSSE: Meneer Albert is hier precies al enkele dagen niet meer geweest.

SIRENE: Waarom denk je dat?

LUSSE: Omdat hij onze 'diefstal' nog niet eens heeft opgemerkt.

SIRENE: Gelukkig maar!

LUSSE: Inderdaad!

SIRENE: Stel je voor dat hij zonder het te weten ons plannetje mee had uitgevoerd...

LUSSE: Ja, en een klacht gaan indienen bij de politie en de journalisten optrommelen! Dan zouden we nu behoorlijk in de penarie zitten.

SIRENE: 't Is allemaal nog goed afgelopen.

LUSSE: Dat telefoontje van meneer Modist kwam net op tijd om het schilderij nog te kunnen terug plaatsen. *(Hij zet het canvas op de schildersezal, monstert het enkele keren, verplaatst het een beetje, tot het er helemaal naar zijn zin staat)*

SIRENE: Je moet meneer Modist nu toch maar een paar andere schilderijen cadeau doen. Hij heeft over jou zoveel gepubliceerd in belangrijke tijdschriften, hij heeft een mythe gecreëerd rond De Eerlijkheid, en nu...

LUSSE: Ik had nooit gedacht dat hij erin zou slagen!

SIRENE: Meneer Albert had toch gezegd dat Jean Modist belangrijke contacten had?

LUSSE: Ja, maar dat hij op zo korte tijd een koper zou vinden voor het schilderij. En welke koper dan nog! Het komt in... het Louvre! Ik zeg het nog eens: Het Louvre! Dat is het belangrijkste museum van Europa! Hoeveel nog levende kunstenaars zouden een werk in het Louvre hebben?!

SIRENE: En dan zeg je nog niets over de prijs die hij ervoor heeft kunnen bedingen! Een half miljoen euro! Stel je voor!

LUSSE: De tijd van sardientjes is voorbij.

SIRENE: Goh, voortaan eten we hele walvissen!

(Albert komt behoedzaam het lokaal binnen)

ALBERT: Hooo, het zijn jullie!

SIRENE: *(verrast)* Meneer Albert!

LUSSE: *(betrapt)* Meneer Albert? Ik dacht dat jij in 't Museum aan 't werken was?

ALBERT: Neenee, ik heb een vrije dag vandaag. En ik hoorde iets en vroeg me af... Met zo'n uniek kunstwerk in huis voelt een mens zich op den duur niet veilig meer...

SIRENE: Geen nood, meneer Albert. Wij waken mee met jou.

LUSSE: Ben je hier nog komen kijken, de vorige dagen, meneer Albert?

ALBERT: Kijken? Heu, ik weet niet... Neeuuu... Neen, natuurlijk niet. De deur was op slot. Waarom had ik moeten kijken?

LUSSE: Dus, je hebt het schilderij al een paar dagen niet meer gezien?

ALBERT: Neeuuu, heu... Ik wist al hoe het eruit zag, meneer Lusse. Zolang de deur dicht bleef, was het hier toch veilig?

SIRENE: Al een geluk, meneer Albert. Je zou anders nogal geschrokken zijn! Je zou hier binnenkomen en dan plotseling merken dat er geen schilderij meer is.

ALBERT: Geen schilderij meer?

SIRENE: Wij hadden het weggenomen en onder onze matras gelegd. Zo kon er zeker niemand bij.

ALBERT: Hoooo....

LUSSE: Al een geluk dat je in 't Museum waar je werkt, nog geen rijke bezoekers hebt ontmoet...

ALBERT: Neeuuu... Geen rijke mensen. Nog niet. Maar geloof me, meneer Lusse, ik blijf uitkijken, hoor.

SIRENE: Doe geen moeite meer, meneer Albert.

LUSSE: De Eerlijkheid is verkocht.

ALBERT: Verkocht? Verkocht?

LUSSE: Ja. Verkocht.

SIRENE: Meneer Modist heeft zijn relaties ingeschakeld. Hij heeft het belangrijkste museum ter wereld bereid gevonden om het aan

zijn collectie toe te voeren. Duizenden bezoekers zullen er elk jaar voor aanschuiven nu.

ALBERT: Zoveel bezoekers komen er niet in 't museum, hoor!

LUSSE: In het Louvre wel.

ALBERT: Het Louvre???

SIRENE: Ja, Jean Modist heeft het aan het Louvre verkocht.

ALBERT: Meneer Modist? Ik zei het nog dat hij een heel belangrijk man was!

LUSSE: Ja, een 'kunstpaus'! Pffff... Maar goed, hij deed het wel! Hij maakte mij beroemd en ons rijk!

SIRENE: Hoe word je eigenlijk 'kunstpaus'?

LUSSE: Net zoals mijn schilderij De Eerlijkheid plotseling wereldberoemd werd: uit het niets!

SIRENE: Ja maar,...

ALBERT: Die mensen laten zich overal zien waar iets met kunst gebeurt. Ze praten ook met iedereen. En dan schrijven ze al eens een inleiding in een catalogus. En ze geven een lezing tijdens een vernissage. In 't begin doen ze dat gratis. Om bekend te worden. Maar stilaan worden ze gevraagd. De mensen denken dat ze iets betekenen. Zo groeien ze...

LUSSE: En ze dringen zich op bij directeurs van musea, bij schepenen van cultuur, zelfs bij ministers. Ze worden ongevraagd adviseurs. Op den duur houdt er toch iemand rekening met wat ze zeggen.

ALBERT: Ze worden dan aangesteld om eens een tentoonstelling te organiseren, om kunstenaars te selecteren. Of ze zeggen tegen een directeur welk werk hij moet aankopen voor de collectie.

SIRENE: En de mensen geloven dat dan zo maar?

LUSSE: Natuurlijk! Of ze doen alsof. Iedereen die hen durft tegen te spreken, wordt in het publiek uitgelachen. Je wordt behandeld

als een achterlijke schooljongen die niets van kunst kent. Je begrijpt het zagezegd allemaal niet. Zij wel, natuurlijk.

SIRENE: Al een geluk dat meneer Modist jouw werk dan zo goed begreep, Lusse. Hij is volgens mij zelf ook een kunstenaar. Om over een wit doek zo'n verhaal te vertellen als hij, moet je een hele artiest zijn!

LUSSE: Om het te kunnen verkopen, nog meer.

ALBERT: Jazeker, meneer Lusse, een kunstwerk verkopen is een hele kunst op zichzelf. Dat is niet zo eenvoudig! (*Licht uit*)

Einde van het tweede bedrijf

DERDE BEDRIJF

Tafereel 1 van het derde bedrijf

(Er is één hoekje van het toneel verlicht. De sjeik ligt er op een hoop versierde, zijden kussens, lurkt aan een waterpijp en leest een tijdschrift over kunst. Tegen de wand hangt De Eerlijkheid)

SJEIK: Bij de baard van de profeet... Hoe doerft men! Ik geloof dit niet. Bedrogen door een kafir! Twee dagen voor niks gewerkt! Ik ben bestolen! Hier staat het... *(Leest voor uit het tijdschrift)* "Het Parijse moezee Louvre heeft zijn collectie verraakt met een oeniek meesterwerk. Het was coerator Jean Modist die de onderhandelingen met koenstenaar Loesse Luimans laajdde. Het doek De Eerlaajkheid werd aangekocht voor een niet nader genoemd bedrag." Dat moet kopie zaajn. Ik bezit de enige, echte Eerlaajkheid. Dat andere doek is niet haram. Maajn naam wordt besmeurd door ongelovige honden. Ik aajs wraak. Dit moet worden rechtgezet! De rechter zal oordelen! En anders... het zwaard! *(Licht uit)*

(Een ander hoekje van het toneel wordt verlicht. De barones zit in haar boudoir en verfrist zich met een waaier. Zij rookt met een uitschuifbaar sigarettenpijpje en leest een tijdschrift over kunst. Tegen de wand hangt De Eerlijkheid)

BARONES: Ooooh, quel horreur! Dat kan niet oewaar zijn! Kijk wat hier staat: "Het Parijse museum Louvre heeft zijn collectie verrijkt met een uniek meesterwerk. Het was curator Jean Modist die de onderhandelingen met kunstenaar Lusse Luimans leidde. Het doek De Eerlijkheid werd aangekocht voor een niet nader genoemd bedrag." Dat is niet mogelijk! Ik kocht De Eerlijkheid! Het enige, unieke exemplaar. En nu schijnt... Het Louvre moet een vervalsing hebben. Iemand heeft Parijs opgelicht! Neenee, il y a trop blanc dans le monde... Het Louvre moet de kopie vernietigen! Wat gaan anders mijn gasten denken? Mijn uitnodigingen zijn al verstuurd. Over enkele dagen zijn al mijn vrienden en de notabelen uit de kunstwereld hier om naar mijn nieuwe aanwinst te kijken! Die hebben dat natuurlijk ook gelezen. Wat moeten ze denken, wat moeten ze denken?! Ze zullen er natuurlijk niet aan twifelen dat ik hen het echte schilderij présenteer, maar je weet nooit. Die Jean Modist wordt ook geloofd. En het Louvre is een grote naam... Nee, ik stap naar de Rechtbank. Ik eis een officiële verklaring dat mijn schilderij het enige echte is! Ik eis... *(Licht uit)*

(Nog een ander hoekje van het toneel wordt verlicht. Jean Modist zit achter zijn bureau, rookt een dikke sigaar en sorteert de post. Hij scheurt een omslag open en haalt er een kaart uit.)

JEAN MODIST: Uitnodiging... uitnodiging! De zoveelste uitnodiging. Al die kladschilders willen ergens exposeren en dan nodigen ze mij uit op de vernissage. Alsof hun prullen ineens grote kunst zijn, omdat ik ze gezien heb. Straks vragen ze me nog om hun werk te zegenen. Kunstpaus, noemen ze me al. Hier, laat me eens lezen welke lanterfanter nu weer het licht gezien heeft. Holalala, nog wel van adel! 'Mevrouw barones Eufrasia van Lektmeliptje tot Krabantgat nodigt u vriendelijk uit...' Vriendelijk... vriendelijk... ja, iemand uitnodigen doe je altijd vriendelijk, anders komt er niemand. "...nodigt u vriendelijk uit op een cocktailparty ter gelegenheid van haar nieuwe aanwinst..." Nieuwe aanwinst... nieuwe aanwinst... Zo noemen ze tegenwoordig een verlovingsfeest bij de adel, denk ik. Dus "...ter gelegenheid van... etcetera–etcetera ..." WAT? WAAAATTT? Wat permitteert die douairière zich wel? Madame is barones en ze denkt dat ze iets van kunst kent? Haar nieuwe aanwinst is een schilderij! En welk schilderij dan nog wel? 'De Eerlijkheid' van Lusse Luimans! Dat is toch niet te geloven! Ik heb de enige, echte Eerlijkheid van meneer Lusse gekocht voor het Louvre. De enige, echte! Die barones heeft een vervalsing, dat kan niet anders. Het moet een kopie zijn. En dan is het beslist nog een slechte kopie, want het origineel is zo uniek dat niemand... niémand het kan namaken! Dat kan ik niet laten gebeuren. Ik heb een verantwoordelijkheid tegenover het Louvre. Mijn reputatie staat op het spel. Dat wordt een proces! De rechter moet die barones maar eens op haar plaats zetten. Straks komt er niemand meer naar het museum als iedereen hetzelfde schilderij heeft. Dan kunnen ze de Mona Lisa ook vervangen door een koekjesdoos! Neenee, gerechtigheid moet geschieden! Ik eis...

*(De drie speelvlakken worden gelijktijdig verlicht. De sjeik, de barones en Jean Modist staan recht en zeggen in koor) Eerlijkheid!
(Licht uit)*

Tafereel 2 van het derde bedrijf

(Dit tafereel speelt zich in de rechtbank af. Zowel de sjeik, de barones als Jean Modist hebben een klacht wegens oplichting ingediend tegen Albert. Sjeik en barones hebben elk hun schilderij

bij. De rechter opent de zitting door met zijn [haar] houten hamer op het desk te kloppen.)

RECHTER: We kunnen meteen beginnen met de eerste zaak.
(Rommelt tussen papieren, haalt er een dossier uit en snuffelt erin)
De eerste zaak is een klacht van de heren Faisal El Schlah-peouas, woonachtig in Desertanië en sjeik van beroep, van Jean Modist, woonachtig ha ja, daar en daar, van beroep curator van musea en inrichter van tentoonstellingen, bijgenaamd 'kunstpaus', en van mevrouw barones Eufrazia van Lektmeliptje tot Krabantgat, enerzijds, tegen een zekere meneer Albert, van beroep suppoost in het Museum voor Schone Kunsten alhier. Klagers beweren te zijn opgelicht door verweerder inzake de aankoop van het schilderij De Eerlijkheid, geschilderd door de heer Lusse Luimans, waarvan maar één exemplaar schijnt te bestaan, maar waarvan ze er alle drie één in hun bezit hebben. Zijn alle partijen hier aanwezig? *(kijkt rond)* Meneer Faisal, bent u hier?

SJEIK: Natoerlaajk, meniere [madame] de edelgestrenge achtbare. Helemaal uit Desertanië tot hier gekomen. Ik ook zchilderaaj meegebracht. Oezelf koent zien, deze is de echte! Een schande van die andere vervalsingen!

RECHTER: Goed, meneer Faisal is aanwezig. En u verstaat mij?

SJEIK: Verstaan, ja. Begraajpen, dat ik nog niet weten.

RECHTER: En meneer Modist, ook aanwezig?

JEAN MODIST: Aanwezig... aanwezig... Natuurlijk ben ik aanwezig. Hoe kan ik hier zijn zonder aanwezig te zijn? Natuurlijk, natuurlijk!

RECHTER: Meneer Modist is genoteerd. Mevrouw de barones, dat bent u?

BARONES: Absolument, monsieur [madame] de juge! En ik heb ook de originele peinture bij me. Het bewijs van de vervalsingen.

RECHTER: Nu nog de beklagde. Meneer heu... Albert? (...) Meneer Albert? (...) Is meneer Albert in de zaal?

JEAN MODIST: Die is er vandoor met de buit, vrees ik.

SJEIK: Die vreselijke zandworm! De verwerpelaajke cactoesdoorn!
Ik hem maken kopje klaajner!

BARONES: Ce monsieur Albert, hij heeft gespeeld schampavie met
de pognon, je suppose.

RECHTER: Dus, meneer Albert – de beklagde – is niet komen
opdagen? Dat wordt dan een veroordeling bij verstek.

BARONES: Een zilveren bestek? Voor un spécialiste d'escroquerie?
Mais non! Geef hem een houten lepel!

RECHTER: We zullen beginnen met eerst de zaak eens te
onderzoeken. Meneer Faisal...

SJEIK: Sjeik Faisal El Schlah-pe-ouas, meniere [madame] de
strengte achtbare.

RECHTER: Jaja, dat hadden we al gezegd. Vertel eens, wat is
precies uw klacht?

SJEIK: Ik ontmoet meneer Albert in de moezee. Ik schilderaajen
bekaajken, hij bewaken. Daarna hij mij vertellen, hij schilderaaj te
koop. Niet zomaar schilderaaj, maar een meesterwerk. Hele wereld
spreekt over dat schilderaaj. Maar baajna niemand ooit gezien. De
Eerlaajkhaajd, meneer [madame] de rechter. Hier! (*Hij toont het
doek*) Oeniek! Beter dan Roebens en Picasso tezamen! Hij mij
verzekeren, dit is de grootste koenst ter wereld. Niemand anders
heeft iets dat beter of doerder is. Ik kopen. Voor één miljoen euro.
Een vriendenpraajs! Meneer Albert vriendelijk man. Zegt Shoukran.
Dat is dankoewel in maajn taal. Ik geven twee miljoen. Dat is één
miljoen drinkgeld. Bakshis, zoals men zegt. Maakt mij niet uit. Voor
meneer Albert dik pensioen, voor mij twee dagen werken. Want wat
groeit er in mijnen hof? Peterselie? Radaajzen? Olaajven,
misschien? Neen! Olie!! Ik graag meneer Albert geloekig maken.

RECHTER: Maar wat is dan het probleem, meneer Faisal?

SJEIK: Sjeik Faisal El Schlah-pe-ouas, meniere [madame] de
edelgestrengte.

RECHTER: Die bedoel ik dus.

SJEIK: Wel, problème... Ikke geen problème. Meneer Albert geen
problème. Barones en meneer de paus hebben problème. Ik kopen

schilderaaj. Oeniek in de weireld. Dan ikke uitrusten in mijn land met waterpaajp en genieten van schilderaaj, maar ook lezen. In koensttaajdschrift. Wat staat in koensttaajdschrift? Dat barones ook schilderaaj De Eerlaajkhaajd heeft. Ook gekocht van meneer Albert. Dat grote moezee in Paraajs ook schilderaaj De Eerlaajkhaajd heeft. Allebaaj kopieën, vervalsingen natoerlaajk. Een kind kan zien dat. Vergelaajk maar, meniere [madame] de edelbarestreng. Hier het maajne, het echte. En bekaajk dan dat van madame barones. Het gelaajkt er toch niet op?!

RECHTER: Toon ze mij eens allebei! Dus, meneer Faisal, uw doek is het echte?

SJEIK: Natoerlaajk, natoerlaajk!

BARONES: Mais quel culot! Ceci c'est l'original. Voici L'Honnêteté! De Eerlijkheid!

JEAN MODIST: Die zijn allebei hetzelfde. Goedkoop doek, goedkope verf. Waardeloos! De enige, echte Eerlijkheid schittert, sprankelt, verblindt! Ga maar kijken in het Louvre in Parijs.

RECHTER: Stilte in mijn rechtbank! Niet allemaal door elkaar praten. Meneer Faisal was aan het woord. Ik leid uit uw verklaring af dat u over het originele schilderij beschikt? Dat meneer Albert u dus niet bedrogen heeft. Wat is dan uw probleem?

SJEIK: Mijn eer! Mijn repoetatie! Ik beweren over de enige Eerlaajkheid beschikken, maar madame barones beweert dat ook en de grote moezee in Parijs ook. Zij does zeggen ik vervalsing hebben. Ik leugenaar zijn. Niemand mij nog geloven! Maar ik zweren bij de Proleet... heu, de Profeet, ik eerlijk man. Vandaar de waarachtigheid van mijn Eerlaajkheid!

RECHTER: Goed, u heeft dus niet echt een klacht tegen meneer Albert? U wil alleen de verzekering dat uw schilderij het echte is en uw goede naam gewaardeerd wordt?

SJEIK: Zo is dat, meniere [madame] de strengbare achtige. Oe begraajpt maaj. Oe zaajt verstandig mens!

RECHTER: Dat zullen we ook noteren. Zo dikwijls hoor ik dat niet zeggen in mijn rechtbank. En dan u, mevrouw?

BARONES: Barones Eufrasie van Lektmeliptje tot Krabtantgat, monsieur [madame] de juge.

RECHTER: Precies! Wat is uw klacht precies? Want als ik het goed begrijp, is uw schilderij het echte?

JEAN MODIST: Het echte... het echte...? Zelfs een kind ziet dat het een vervalsing is. En dan nog een slechte op de koop toe!

BARONES: Pardon, mijn schilderij is absoluut echt. Daar twijfelt niemand aan...

JEAN MODIST: Behalve iemand die iets van kunst kent!

BARONES: Monsieur, in mijn kasteel heb ik een kunstcollectie waar u nog niet van kunt dromen!

JEAN MODIST: Kunstcollectie... kunstcollectie... Allemaal namaak!

RECHTER: Mevrouw de barones, mijnheer Modist,... Blijf kalm! Ik wil geen gekissebis in mijn rechtbank. Mevrouw de barones was aan het woord. U beweert dus over de originele Eerlijkheid te beschikken en dat de andere twee doeken vervalsingen zijn. Maar waar klaagt u dan over?

BARONES: Maar net zoals meneer de sjeik, monsieur [madame] de juge: ma réputation! Ik heb speciaal al mijn invités moeten afzeggen omdat ik me doodschaamde. Ik had een réception gepland om het schilderij aan mijn vrienden voor te stellen. Ze zouden versted gestaan hebben, jaloezie zou de kop hebben opgestoken,... Ik keek al zo uit naar hun blikken plein d'admiration... Maar, vous comprenez monsieur [madame] de juge, als het een vervalsing is, zou ik mezelf ridiculiseren. C'est incroyable hoe die brave monsieur Albert zo'n bedrieger is!

RECHTER: Dus voor u is het 't belangrijkste, de zekerheid welk schilderij echt is?

(gelijktijdig)

SJEIK: Het maajne, natuurlijk!

JEAN MODIST: Het mijne, natuurlijk!

BARONES: La mienne, évidemment!

RECHTER: Hm, dat wordt moeilijk! Mag ik aan ieder van u vragen, of iemand het schilderij al gezien had, voor het beroemd werd?

JEAN MODIST: Meer dan gezien, meneer [mevrouw] de voorzitter! Ik heb het geproefd, betast, beleefd! Ik heb het, heu... ontdekt!

RECHTER: En niemand had het voordien al gezien, meneer Modist?

JEAN MODIST: Alleen de kunstenaar zelf, meneer [mevrouw] de voorzitter. De verf was nog niet droog toen ik opmerkte wat een meesterwerk het zou worden!

RECHTER: Had het speciale kenmerken?

JEAN MODIST: Kenmerken... kenmerken... Het hele schilderij was een kenmerk! Het was van zo'n verblindend wit, dat geen enkel ander schilderij dit meesterlijke coloriet nog maar zou kunnen benaderen.

RECHTER: Dus, u zou het beslist kunnen herkennen tussen twee andere schilderijen die even wit zijn?

JEAN MODIST: Even wit... even wit... Dat bestaat gewoon niet, even wit! De Eerlijkheid heeft niets met wit te maken. Het schilderij is de picturale expressie van het geweten, van de diepste zielenroerselen! Dat noemen we niet wit meer, meneer [mevrouw] de voorzitter!

RECHTER: U zou het tussen nog twee andere herkennen?

JEAN MODIST: Tussen twee... tussen twee? Tussen tweeduizend zou ik het herkennen!

RECHTER: Maar dat betekent dus, dat al de andere waardeloos zijn?

JEAN MODIST: Natuurlijk zijn die waardeloos. Zonde van de verf, want die is er voor niks opgesmeerd!

(Lusse en Sirene komen discreet de rechtbank binnen en houden zich een beetje afzijdig op de publieksbanken, om het proces te volgen)

RECHTER: (*tot Lusse*) Ha, met een beetje geluk zijn we toch nog volledig. Bent u toevallig die meneer Albert?

LUSSE: Neen.

JEAN MODIST: Meneer Luiebroek! U hier?

LUSSE: Luimans, meneer Modist, Luimans!

JEAN MODIST: Ja, die ook.

RECHTER: Meneer Luimans?

LUSSE: Helemaal, meneer [mevrouw] de voorzitter.

RECHTER: Lusse Luimans?

LUSSE: Ja, meneer [mevrouw] de voorzitter.

RECHTER: U bent dus...?

SIRENE: Jaja, de kunstschilder!

BARONES: Olala, le créateur van De Eerlijkheid!

SJEIK: Loesse Loejmans, de beroemde koenstschilder? Himself?

RECHTER: U komt net als geroepen, meneer Luimans.

SIRENE: We kwamen toevallig langs... We hoorden niemand roepen...

RECHTER: U heeft dus De Eerlijkheid geschilderd?

LUSSE: Ja.

SIRENE: En ik heb er model voor gestaan.

RECHTER: Model?

SIRENE: Zeker, meneer de rechter. Drie dagen lang heb ik in mijne pure op de bank moeten liggen draaien voor hij het de juiste houding vond.

RECHTER: Maar De Eerlijkheid is toch een doek dat helemaal wit is?

LUSSE: En dan?

RECHTER: Maar de juffrouw zei dat ze model heeft gestaan...

SIRENE: Gelegen eigenlijk. Model gelegen. Maar dat klinkt niet zo goed. Daarom zeggen we altijd 'model gestaan', ook als we liggen.

RECHTER: Al liggend model gestaan dus? Voor een wit vlak?

LUSSE: Ze was meer dan mijn model. Ze was mijn muze. Een kunstenaar moet geïnspireerd worden, meneer [mevrouw] de voorzitter.

RECHTER: Ik zal ze nooit begrijpen, die artiesten.

JEAN MODIST: En hun werk ook niet, vrees ik.

RECHTER: De zaak is deze, meneer Luimans, er zijn namelijk drie Eerlijkheden. Te weten het schilderij van mevrouw de barones, het schilderij van meneer de sjeik,...

SJEIK: Sjeik Faisal El Schlah-pe-ouas, meniere [madame] de baarachtige edelgestrengel!

RECHTER: ...en het schilderij dat meneer Modist aankocht in opdracht van het Louvre.

LUSSE: Dat weet ik.

RECHTER: Ha, dat weet u?

LUSSE: Ja.

RECHTER: Vindt u dat normaal?

LUSSE: Er kan niet genoeg Eerlijkheid in de wereld zijn.

RECHTER: Ik neem aan dat u als schepper van dit werk, natuurlijk ook het originele kunt herkennen?

LUSSE: Kunt herkennen van wat?

RECHTER: Als we de drie schilderijen naast elkaar hangen, dan kunt u toch zeggen welk het echte is?

LUSSE: Natuurlijk kan ik dat.

RECHTER: Haha, zo geraken we al dichterbij de oplossing! We hebben ze hier niet alle drie, maar toch al twee van de drie.

SIRENE: Two out of three ain't bad...

RECHTER: Wat zegt u, juffrouw?

SIRENE: Two out of three ain't bad..., meneer [mevrouw] de rechter. Dat is een liedje. Van Meat Loaf. Ken je dat niet?

JEAN MODIST: Miet... Miet...?

RECHTER: Een liedje?

SIRENE: Ja (*zingt*) And all I can do is keep on telling you
I want you, I need you
But-there ain't no way I'm ever gonna love you
Now don't be sad
'Cause two out of three ain't bad
Now don't be sad
'Cause two out of three ain't bad...

RECHTER: Haja, dat liedje... Maar we hebben hier dus twee van de drie schilderijen. Meneer Luimans, kunt u zeggen of één van deze twee al de echte Eerlijkheid is?

LUSSE: Natuurlijk.

RECHTER: Bekijkt u ze maar eens goed, meneer Luimans. Inspecteer ze tot in de kleinste details, zodat uw oog u niet misleidt.

LUSSE: Het oog van een kunstenaar wordt nooit misleid door zijn eigen werk.

RECHTER: Kunt u me nu dan zeggen...

LUSSE: Ja.

RECHTER: Welk, meneer Luimans, welk?

LUSSE: Alle twee. (...) En het derde ook.

RECHTER: Dus, u beweert dat u...

SIRENE: Dat hij ze alle drie schilderde, ja.

JEAN MODIST: Dat... dat...

LUSSE: Het is een drieluik. Ik maakte die schilderijen die in hun geheel De Eerlijkheid uitmaken.

RECHTER: Maar één is er verkocht aan het Louvre, een ander aan meneer de sjeik...

SJEIK: Sjeik Faisal El Schlah-pe-ouas, meniere [madame] de rechter!

RECHTER: Juist. En mevrouw de barones kocht het derde.

LUSSE: Dat klopt zoals een zwerende vinger.

RECHTER: Maar dan kan je toch niet meer van een drieluik spreken, meneer Luimans?

LUSSE: Waaom niet?

RECHTER: Een drieluik, dat zijn toch drie schilderijen die bij elkaar horen? Als een geheel?

LUSSE: Dat is allemaal zo conservatief, meneer [mevrouw] de voorzitter. Kunst laat zich niet binden, ook niet om bij elkaar te blijven. En in zekere zin doen mijn schilderijen dat toch weer wel. Op verschillende plaatsen in de wereld symboliseren ze De Eerlijkheid. Een waarde die universeel is, groter dan de wereld zelfs. Mijn werk is een drieluik dat de hele wereld omarmt en oproept tot eerlijkheid.

SIRENE: Kan het nog mooier, meneer [mevrouw] de rechter?

RECHTER: Daar moet ik even over nadenken. Maar nu de zaken zo staan, kan ik ook meteen mijn vonnis uitspreken. Uit verklaring van de kunstenaar zelf, blijkt dat de drie klagers gelijk hebben. Ze beweren elk dat zij over het originele schilderij van Lusse Luimans beschikken. Dat is ook zo. Daarnaast waren zij bevreesd voor hun reputatie, of in het geval van meneer Modist voor die van zijn klant.

Omdat er geen vervalsing in het spel is, kan er dus ook geen reputatieschade zijn. Omdat er bijgevolg niemand bedrogen werd, treft die meneer Armand ook geen enkele schuld. Ik spreek hem dus bij verstek vrij. De partijen kunnen beschikken.

SIRENE: Meneer [mevrouw] de rechter, mag ik nog eens iets vragen?

RECHTER: Natuurlijk, juffrouw, natuurlijk.

SIRENE: Advocaten en rechters zeggen ook altijd een paar zinnen in het Latijn. Niemand begrijpt ze, misschien zij zelf ook niet, maar het klinkt zo gewichtig dan. Veel ernstiger dan anders. En ik heb u nog geen Latijn horen spreken...

RECHTER: Ho, als het dat maar is, dan doe ik dat graag: 'Mundus vult decipi, ergo decipiatur'.

JEAN MODIST: Decipiatur... decipiatur... *(vertaalt de Latijnse uitdrukking)* Jaa, als de wereld wil bedrogen worden, dan zullen we die bedriegen!

RECHTER: Ziezo! Voor we deze zaak afsluiten, heeft er iemand nog iets aan toe te voegen?

LUSSE: Meneer Albert...

RECHTER: Wat is er met meneer Albert?

LUSSE: Jammer dat hij niet hier is om te horen hoe zijn naam door de Rechtbank gezuiverd werd...

RECHTER: Hij zal het later wel vernemen, meneer Luimans.

SIRENE: De arme man zit nu misschien thuis eenzaam te verkommeren...

(Er speelt opzwepende salsamuziek. Een volgspot zoekt de achterwand en de coulissen af. Eén van de zwarte decordoeken wordt omhoog getrokken. Er komt een wit canvas ter grootte van De Eerlijkheid tevoorschijn. Een andere spot begint te zoeken en de verschijning van een gelijkaardig canvas herhaalt zich. Dit gaat zo door. Na enige tijd hangt het hele toneel vol met witte schilderijen. Tot slot schuift in het midden het achtergordijn open en toont een vakantiedecor: de oceaan op de achtergrond, een paar

palmbomen, een tafeltje met een cocktail, eventueel een zuiderse schone in bikini, enz... In het midden staat een strandstoel. Daarin zit meneer Albert. Hij heeft een gebruind bovenlijf en draagt sandalen-met-witte-sokken en een gebloemde bermuda. In zijn hand heeft hij een heel dik pak bankbiljetten, dat hij nadrukkelijk aftelt. Hij knipoogt naar het publiek en het licht fade langzaam uit)

(Doek)

EINDE

Beste lezer,

Vergeet je niet van een korte reflectie met je oprechte mening over dit stuk, te zenden aan de auteur? Waarvoor dank.

lucvanbalberghe@gmail.com



Toneelwerken van Luc van Balberghe

Avondvullers

- **Tryskyl**, tragikomedie, 3 à 4 dames + 2 heren
- **Virus**, tragikomedie, 4 dames en 2 heren
- **Wolfsmelk**, tragikomedie, 6 d. en 6 h. + evt. figuratie
- **Gekaapte violen**, tragikomedie, 4 dames en 2 heren
- **Een paard dat niet naar de zee kijkt**, familiekroniek, 1 dame en 1 heer
- **Kerst in De Stompen Hoek**, een eigentijdse *Christmas Caroll*, grote bezetting
- **Voor alles is er een tijd**, familiekroniek, verteltekst voor 5 personages
- **De verbazingwekkende carrière van Provist Alain**, tragikomische satire, min. 1 man, evt. tot 5 heren en 3 dames.
- **Gebakken Lucht**, komedie, 4 dames en 3 heren (ook versie met 5d/4h)
- **Als 't maar een jongen is!**, blijspel, 8 dames en 3 heren
- **Een afdruk van lucht**, intrigekomedie, 5 dames
- **Houten tranen**, allegorische vertelling, 1 m of v
- **Een kreet in de nacht**, thriller, 4 m/4v
- **Woorden van vroeger en nu**, tragikomedie, minstens 1 m/1v (jongejannen of meer acteurs)
- **De æpææke weerelt**, historische evocatie, 10h/6d, (edel)figuranten, spelende kinderen, volksdansers, muzikanten.
- NIEUW** - **Kunst, zei ze**, satirisch blijspel, 4h/4d.

Frysk toaniel

- **Tatoeaazje**, oerzetting yn it Fries fan **Gurbe Dijkstra** van **Tryskyl**

Eenakters en/of wagenspelen

- **60 dagen later...** (40'), relatiethriller, 3 dames en 1 heer
- **Sotscop** (20'), wagenspel, 3 heren en 3 dames + spreekkoor met voorzegger
- **Jonge klare** (40'), kluchtig wagenspel, 1 dame en 4 heren
- **De koning van Teuttereweuttere**, (45') kluchtig wagenspel, 13 personages met dubbelrollen, min. 3 dames en 3 heren
- **Over het graf heen**, (30'), tragikomische monoloog, 1 heer
- **Krampen** (25'), kluchtige sketch, 2 tot 7 acteurs/actrices
- **'t Is om te lachen**, korte sketches van 10' voor 2 personen.

Toneel voor kinderen (met volw. acteurs)

- **Kabouter Krik is verdwenen** (100'), sprookje, 7 personen (m/v)
- **Het vrouwtje dat de zon had ingeslikt**, (110') sprookje, 10 personages met evt. dubbelrollen
- **De Grote Roberto** (40'), vertelling, 1 personage

Meer info en aanvraag van gratis leesbrochure:

<https://toneelteksten.be>

of via

lucvanbalberghe@gmail.com